

Số 38 Tháng 09/2010

Tạp Chí Thanh Niên

PHÍATRƯỚC

GIÁO DỤC - VĂN HÓA - XÃ HỘI - LỊCH SỬ - CHÍNH TRỊ

NGÔI BÚT CỦA TRI THỨC
TINH THẦN CỦA TUỔI TRẺ

Tiềm năng lớn, nguy cơ cao

Thảo luận cùng học giả Bùi Ngọc Sơn

*SEX trong văn học: Nghệ thuật hay phản
nghệ thuật?*

*Lý thuyết phân tâm học và quá trình tiếp
nhận tại Việt Nam*

SEX

trong học đường

250720070004

Quý độc giả thân mến,

Sex hay tình dục trong học đường đã không còn được xem là vấn đề "tối nhạy cảm" trong thế kỷ XXI, đặc biệt sau sự bùng phát của Internet tại Việt Nam. Những thông tin về tình dục được trình bày một cách cởi mở hơn với những cách thức truyền đạt nhanh chóng.

Sex trong học đường – một đề tài tưởng đã cũ rích đến nỗi có người sẽ cười mỉm hay thậm chí phớt lờ khi đọc những dòng chữ này. Đó là vì những hệ lụy của nó đã bị bỏ qua.

Nói đến *sex trong học đường*, không phải nói việc quan hệ phổ biến hay bình thường như thế nào trong giới thanh thiếu niên – mà chính là nhấn mạnh đến những tác hại của nó. Việt Nam là một trong mười nước có tỷ lệ phá thai cao nhất thế giới, trong đó thống kê mới nhất cho thấy lứa tuổi vị thành niên chiếm 20%.¹ Hẳn là một con số đáng phải suy nghĩ.

Ai rồi cũng đến lúc nếm trải những hương vị của cuộc đời, thế nhưng trước khi chuẩn bị cho mình một chuyến phiêu lưu, việc cần thiết là phải trang bị một hành trang đầy đủ.

Mời quý độc giả hãy cùng Tạp chí Thanh niên **PHÍA TRƯỚC** số 38 một lần nữa nhắc đến, vì một lẽ, đây còn là trách nhiệm.

Đặc biệt trong số này, Tạp chí Thanh niên **PHÍA TRƯỚC** hân hạnh giới thiệu cùng bạn đọc chuyên mục mới nhất – **Văn hóa-Nghệ thuật**. Đây sẽ là diễn đàn cho những ý kiến phê bình văn học-nghệ thuật. Mời quý độc giả gửi các ý kiến thảo luận về contact.phiatruoc@gmail.com hoặc qua trang web <http://phiatruoc.info>.

Ban Biên Tập
Tạp chí Thanh niên PHÍA TRƯỚC
Tháng 9/2010

¹ <http://dantri.com.vn/c7/s7-396585/viet-nam-mot-trong-muoi-nuoc-co-ti-le-pha-thai-cao-nhat.htm>

TẠP CHÍ THANH NIÊN PHÍA TRƯỚC

Web : phiatruoc.info

Blog : phiatruoc.wordpress.com

Email : contact.phiatruoc@gmail.com

BAN BIÊN TẬP

**Võ Thụy Nhu-Khương Duy-
 Thanh Nguyên-Việt Quốc-Đông A**

THIẾT KẾ TRÌNH BÀY

Hậu Phú-Khương Duy-Tín Nghĩa

CỘNG TÁC VIÊN

**Hoàng Lan-Mai Minh-Đông A-Elbi-
 Tín Nghĩa-Ngọc Cẩm-Khuê Đăng**

QUẢNG CÁO-AUDIO

Quốc Bình-Chinh Nhân-Tâm Kiên

WEBSITE

Kế Vũ

Châu Mỹ

Tạp Chí Phía Trước
 PO Box 462220 Escondido, CA
 92046 USA

Châu Âu, Châu Á

Tạp Chí Phía Trước 10 rue Louis Rossel
 35000 Rennes FRANCE

Mục lục

Suy nghĩ hai lần
Việt Nam: Tiềm năng lớn, nguy cơ cao
Quốc gia *cộng* một

Chính trị
Xã hội
Kinh tế

4

6

9

Giáo dục giới tính
Tuyên truyền giáo dục giới tính: Cần
một bước tiến mới
Thanh thiếu niên phê bình thiếu giáo
dục giới tính tại Việt Nam
SEX trong văn học: Nghệ thuật hay
phản nghệ thuật?

Tiêu điểm

11

13

16

17

Lý thuyết phân tâm học và quá trình
tiếp nhận tại Việt Nam
Thiền hiện đại của Osho và giải phóng
năng lượng dục
Thảo luận cùng học giả Bùi Ngọc Sơn
Hàm Nghi: Một nhà ái quốc,
một nghệ sĩ đa tài—Kỳ V
Viếng mộ Vua Hàm Nghi tại Thonac
Tin Việt Nam tháng 8-9/2010
Tin Quốc tế tháng 8-9/2010

**Chuyên
mục**

19

22

24

27

29

32

34

Suy nghĩ hai lần: Việt Nam thật sự không ổn!

Bangkok, Thái Lan - Thật đáng buồn để chứng kiến những cảnh bất ổn trên các đường phố của thành phố này, nhưng càng buồn hơn khi xem cách 'anh em' đối tác của Thái Lan trong khối ASEAN cố gắng khai thác vấn đề này theo hướng một chiều. Hãy xem xét Việt Nam. Đảng Cộng sản cầm quyền của Việt Nam đang công khai sử dụng cuộc khủng hoảng chính trị trong nền dân chủ Thái Lan để chống đỡ cho chế độ một đảng - độc tài.

-Nguyên Ân dịch-

Những nhà báo tại Hà Nội vừa qua đã xác nhận rằng các báo chí do chính phủ kiểm soát đã được hướng dẫn cụ thể trong việc cung cấp thông tin liên quan đến các cuộc biểu tình bạo động ở Thái Lan. Họ cũng tận dụng cơ hội này để vẽ vời một tương phản rõ ràng giữa tình trạng bất ổn tại Thái Lan và sự ổn định tại quê nhà. Đồng thời, các phương tiện truyền thông đã đưa ra quan điểm cho rằng các doanh nghiệp đầu tư nước ngoài sẽ nghiêng về phía Việt Nam nhiều hơn so với hỗn cảnh tại Thái Lan.

"Sẽ hợp lý hơn khi nói rằng các nhà đầu tư nước ngoài sẽ di chuyển đầu tư từ Thái Lan đến Việt Nam", ông Phạm Chiến Khu, Giám đốc Viện Nghiên cứu Quan điểm Xã hội, một bộ phận của Ủy ban Tuyên giáo thuộc Đảng Cộng sản cho Thông tấn Đức DPA biết. "Nhà đầu tư nước ngoài tìm thấy Việt Nam

có một chế độ chính trị ổn định, do đó, những người đã đầu tư vào Thái Lan thay vào đó bây giờ có thể chọn Việt Nam," ông nói.

Vâng, đúng, họ có thể làm như vậy. Mặt khác, nếu chúng là những doanh nghiệp hiểu biết lấy rắc rối để khảo sát tính khả thi thì họ có thể sẽ không chọn quyết định này. Thực tế cho thấy Việt Nam vẫn còn xa vời so với địa điểm hấp dẫn và cách xa Thái Lan trên tất cả các tham số mà bất kỳ nhà đầu tư nào sẽ đánh giá. Trong năm 2010, Ngân hàng Thế giới xếp hạng Việt Nam thứ 93 trong số 183 quốc gia xét về mặt thuận lợi trong kinh doanh. Còn Thái Lan đứng thứ 12.

Thật vậy, mặc dù tất cả các biến động xã hội, Thái Lan đã khia lên ba thập kỷ tăng trưởng ổn định và vẫn là nền kinh tế lớn thứ hai của ASEAN và các trung tâm sản xuất của khu

vực. Sự cân bằng trong các khoản thanh toán, dự trữ quốc gia và tiền tệ vẫn còn mạnh - trái ngược với tiền đồng đang suy yếu, dự trữ cạn kiệt và thâm hụt thương mại đang phát triển mạnh tại Việt Nam.

Ngoài ra, với lạm phát hai con số của Việt Nam, lực lượng lao động bất ổn và cơ sở hạ tầng yếu kém, ban lãnh đạo Đảng Cộng sản vẫn tin - thậm chí vẫn đưa ra các giả thuyết - cho rằng các doanh nghiệp có thể chọn Việt Nam thay Thái Lan. Thật là điều mơ tưởng, các đồng chí ạ! Điều này sẽ không xảy ra. Hãy nhìn vào các chỉ số của nền kinh tế, bạn à! Năm ngoái, đầu tư trực tiếp nước ngoài tại Việt Nam đã giảm 70%, xuống còn lại \$21,5 tỷ USD từ 71,7 tỷ USD trong năm 2008.

Đặc hữu tham nhũng, thiếu trách nhiệm và thiếu minh bạch và bệnh quan liêu là những trở

ngại chính cho các dự án đầu tư nước ngoài. Các quan chức Hà Nội thường xuyên công bố các đề án chống tham nhũng, nhưng họ luôn luôn im lặng khi các nhà báo tố cáo các vụ bê bối hối lộ bị giam giữ.

Tình hình gần hạn hoàn toàn nhờ vào sự trang điểm chính trị hóa của đất nước, điều này sẽ chỉ nhận được các kết quả tệ hại hơn trong lúc các quan chức nhà nước chạy đua chức vụ trong Đại hội toàn quốc thứ XI của Đảng Cộng sản sắp vào tháng 1/2011. Những bất ổn nội bộ này sẽ có tác động lớn hơn nhiều đối với nền kinh tế của Việt Nam so với các cuộc biểu tình tại Bangkok.

Bên cạnh đó, xã hội tại Việt Nam hầu như luôn trong tình trạng bất ổn. Hiện đã có một số gia tăng các cuộc đình công, biểu tình và tranh chấp đất đai trong những năm gần đây. Những bất ổn này thường trực tiếp gây ảnh hưởng đến các doanh nghiệp nước ngoài. Vào tháng 3/2010, hơn 10,000 công nhân bước ra khỏi công việc để phản đối mức lương thấp và điều kiện làm việc tệ hại tại một nhà máy giày của Đài Loan tại tỉnh Đồng Nai.

Ngày 05 tháng 4 vừa qua, các công nhân đã tập hợp trên Quốc lộ 1, gây ách tắc giao thông trong nhiều giờ, khi cảnh sát bắt giữ một trong những người đình công. Những người địa phương và các đồng nghiệp của nạn nhân đã bao quanh các nhân viên cảnh sát và buộc họ phải thả người này. Nghe rất tương tự như phe Áo đỏ tại Thái Lan? Và cũng đừng quên rằng đã có hơn 330 cuộc đình công tương tự trong sáu tháng qua tại Việt Nam.

Trong khi đó, mặc dù khách du lịch đang xuống ở Thái Lan, họ đã không giảm nhiều như ở

Khoảng 10.000 công nhân công ty Hưng Nghiệp cổ phần TNHH Pouchen VN (trụ sở đóng tại xã Hòa An, TP.Biên Hòa, Đồng Nai) - Ảnh: thitruongvietnam.com.vn .

Việt Nam, nơi đã giảm 18,7% du khách nước ngoài riêng năm ngoái.

Trong chuyến thăm Washington vào tháng 4/2010, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng hứa với các lãnh đạo doanh nghiệp Mỹ rằng chính phủ của ông sẽ làm việc để cải thiện môi trường đầu tư và nâng cấp cơ sở hạ tầng. Ông Dũng nói, "Chính phủ Việt Nam ý thức rõ những khó khăn trong môi trường đầu tư, trước hết là cơ sở hạ tầng như đường giao thông, cảng và năng lượng."

Hãy ghi nhớ các điều này trong tâm trí khi bạn nghe chuyện ngớ ngẩn của nhà đầu tư chuyển từ Thái Lan sang Việt Nam. Đừng bị ru ngủ khi nghe rằng Việt Nam thực tế không còn là một chế độ cộng sản nhưng bằng cách nào đó đã trở thành một điểm nóng của thị trường tự do chủ nghĩa tư bản. Tháng 3/2010, chính Trung ương Đảng Cộng sản đã ra quyết định sau khi kết thúc phiên họp và tiếp tục kêu gọi xây dựng chủ nghĩa xã hội lớn hơn trong thập kỷ tới.

Đã 35 năm kể từ khi kết thúc Chiến tranh Việt Nam và gần 25 năm kể từ khi chính sách cải

cách kinh tế - *đối mới* - đã được giới thiệu miễn phí lên thị trường và cho phép các doanh nhân phát triển. Tuy nhiên, đối mới chưa bao giờ được áp dụng đúng cách, và hiển nhiên không hiệu quả vì các doanh nghiệp nhà nước vẫn thống trị nền kinh tế. Do đó, Việt Nam vẫn là một nền kinh tế chậm chạp và lạc hậu.

Một đại sứ ASEAN tại Hà Nội cho biết vào giữa tháng 4 rằng chế độ Việt Nam hoàn toàn không biết được những gì đang diễn ra trong nền kinh tế nước này. Họ không có một định hướng nào rõ ràng. Cho đến khi đảng cầm quyền tìm thấy một phương hướng mới, nói lỏng kiểm soát chính trị và kinh tế, Việt Nam sẽ không bao giờ đuổi kịp Thái Lan.

Roger Mitton

Nguồn: Washington Times

N.A. phiên dịch

Roger Mitton là cựu phóng viên cấp cao với Asiaweek và cựu trưởng phòng tại Washington và Hà Nội cho tờ Straits Times của Singapore.

Việt Nam

Tiềm năng lớn, nguy cơ cao

Hơn ba thập niên sau hoà bình, đất nước từng bị chiến tranh một thời hiện là một trong những nền kinh tế năng động và đầy hứa hẹn nhất ở Đông Nam Á. Thị trường chứng khoán Việt Nam – bao gồm sàn giao dịch Hồ Chí Minh và Hà Nội – hiện đã được một thập niên tuổi, tự hào với gần 600 công ty niêm yết với tổng số vốn hóa thị trường khoảng \$33,2 tỉ USD.

Hơn một thập niên vừa qua, đất nước đã thực sự bắt tay vào một tốc độ tăng trưởng kinh tế nhanh chóng. Nhưng nhìn lại, Việt Nam vẫn còn tương đối nghèo với cơ sở hạ tầng kém phát triển, thiếu các ngành công nghiệp công nghệ cao và cũng bị can thiệp quá mức bởi chính quyền cộng sản.

Ảnh: Xaluan.com

"Việt Nam thường được xem là một thị trường tiền tuyến", ông David Dapice – một nhà kinh tế với Chương trình Việt Nam học tại Đại học Harvard thuộc John F. Kennedy School của Chính phủ. "Nhiều công ty niêm yết trên sàn giao dịch vẫn có phần là công ty quốc doanh và chịu mức độ ảnh hưởng của nhà nước trong hoạt động của mình. Tuy nhiên, một nửa trong số các công ty đó là củ tư nhân."

Ví dụ, chính phủ nắm giữ cổ phần lớn trong một số công ty nổi bật như Vinamilk (Công ty sữa lớn nhất nước), Vietcombank và Tập đoàn Bảo Việt, một công ty bảo hiểm và dịch vụ tài chính.

Đầu tư theo định hướng Nhà nước như những nhà máy lọc dầu Dung Quất hoặc Vinashin,

một công ty đóng tàu gần đây đã được tái cơ cấu, bị đánh giá là không hiệu quả, ông Dapice nói. Ông còn ước tính rằng khoảng 40% đến 50% các công ty ở Việt Nam chịu sự quản lý của Nhà nước.

Mặc dù người nước ngoài có thể mua cổ phiếu trên sàn giao dịch Việt Nam (với giới hạn nhất định), nhưng hầu hết các cổ phiếu từ các công ty nhỏ và bất ổn định. "Các nhà đầu tư nước ngoài hiện đang sở hữu khoảng 30% cổ phiếu ở Việt Nam, nhưng họ nhận ra rằng có những rủi ro kinh tế vĩ mô khi đầu tư vào Việt Nam," ông nói thêm.

Các nhà xuất khẩu nước ngoài có thể đầu tư nhiều vào các tỉnh thành của Việt Nam và không cần phải đối mặt với những can

thiệp từ Nhà nước, Dapice cho biết.

"Tuy nhiên, công ty nước ngoài buôn bán chủ yếu ở Việt Nam thường phải đương đầu với nhiều quy tắc phức tạp và quy định của nhà nước," ông cho biết thêm.

Dapice, người cũng là một giáo sư kinh tế tại Đại học Tufts cho biết thêm rằng hệ thống kinh tế của Việt Nam là nhị nguyên: việc xuất khẩu, ngành kinh tế nội địa và nguồn vốn sử dụng khá hiệu quả, trong khi các doanh nghiệp nhà nước lớn là không hiệu quả.

Trong thực tế, thông qua tám tháng đầu năm 2010, xuất khẩu đã tăng 19,7%, đạt \$44,52 triệu USD trong khi nhập khẩu đã tăng 24,4%, đạt \$52,68 triệu USD.

"Hầu hết các ngành công nghiệp ở Việt Nam vẫn có kỹ thuật kém, chẳng hạn như sản xuất sữa, cá, tôm, hàng dệt may, giày dép, v.v... Tuy nhiên, một số công ty nhà nước và một vài công ty nước ngoài hiện đang nhanh chóng mở rộng trong các ngành công nghiệp nặng như thép, xi măng, công nghệ lọc dầu. Ngoài ra, Intel đã đầu tư vào nhà máy thử nghiệm chip và các nhà máy lắp ráp. Nhưng xét về tổng thể, ngành công nghiệp Việt Nam vẫn chưa đạt mức tinh vi."

Ngoài ra, Trung Quốc đã trúng thầu xây dựng các đập nước và cơ sở hạ tầng khác, trong khi các quốc gia giàu có ở châu Á như Hàn Quốc, Đài Loan, Nhật Bản, Singapore lại đầu tư vào bất động sản và các nhà máy.

Dapice thừa nhận rằng mức độ nghèo đói ở Việt Nam đã giảm đáng kể trong hai mươi năm qua, do cả những cải cách và đầu tư trong nông nghiệp và mở rộng của các công ty tư nhân sau năm 2000, cùng với đầu tư thâm dụng lao động trực tiếp từ nước ngoài.

"Việc sử dụng tivi và điện thoại di động đang rất phổ biến. Và ở

Tăng trưởng tín dụng của Việt Nam. Nguồn: NHNN và Vietstock

một đất nước có 20 triệu gia đình, có hơn 20 triệu xe máy và xe tay ga." Ông lưu ý thêm, "sự thâm nhập vào Internet của các đối thủ từ Trung Quốc cao hơn từ Thái Lan."

Thật vậy, sức tiêu thụ đang gia tăng trong nước nhưng mức chi tiêu vẫn còn khá khiêm tốn. Theo Liên Hiệp quốc và Ngân hàng Thế giới, thu nhập bình quân đầu người hàng năm khoảng \$1010 USD và khoảng 12% cư dân sống dưới mức nghèo khổ.

Hơn nữa, tăng trưởng kinh tế tại Việt Nam vẫn cao hơn nhiều so với mức trung bình ở các nền kinh tế phương Tây, nhưng gần đây đã thực sự giảm xuống. "GDP của Việt Nam đã tăng khoảng 6% trong năm 2008,

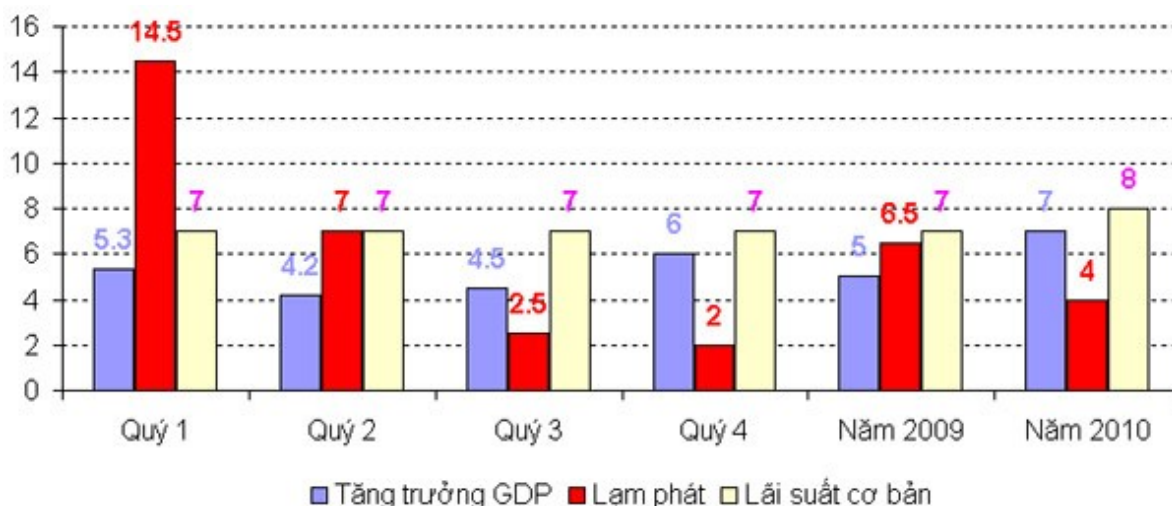
sau đó 5,3% trong năm 2009 và phải ứng trước khoảng 6% trong năm nay," Dapice cho biết. "Nhưng trong năm 2007 và trước đó, mức tăng trưởng hằng năm vượt mức 8%. Để có lại những sự tăng trưởng như thế có lẽ phải đợi đến khi có những cải cách mới và đến khi những cải cách đó có hiệu lực."

Dapice cho rằng trong khi Việt Nam có tiềm năng lớn để trở thành một nền kinh tế quyền lực lâu dài, đầu tiên Việt Nam cần phải giải quyết một số vấn đề trước mắt.

"Tăng trưởng tín dụng mỗi năm trung bình trên 30% cho một thập kỷ, nên không ngạc nhiên khi lạm phát cao và thâm hụt thương mại của nước này là lớn," ông giải thích. "Thâm hụt tài chính đã ở mức 8-10% của GDP trong vài năm."

Thực tế, giá tiêu dùng của Việt Nam tăng 8,18% trong tháng tám so với năm trước đó, phù hợp với con số 8,19% được ghi trong tháng bảy.

Thâm hụt thương mại của Việt Nam đã lên tới \$900 triệu USD trong tháng tám từ con số \$978 USD vào tháng bảy, theo Tổng cục Thống kê tại Hà Nội. Trong vòng tám tháng tính đến tháng tám nay năm, tổng thâm hụt là \$8,16 tỷ USD. Thực sự Việt Nam có thặng dư thương mại với các nước giàu ở phương Tây, nhưng quan hệ thương mại với Trung Quốc (Việt Nam đã nhập 'quá tải' các hàng hoá

Tăng trưởng GDP, lạm phát và lãi suất cơ bản năm 2009 và 2010 (%). Nguồn: www.ancorp.vn

tiêu dùng và công nghiệp từ Trung Quốc) đã đẩy hình ảnh thương mại tổng thể của Việt Nam vào thâm hụt đáng kể. Thâm hụt thương mại cao đã dẫn đến sự mất giá của tiền tệ của quốc gia, trong đó tiền đồng đã sụt giảm hơn 5% trong năm nay.

Hơn nữa, Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) mới đây cảnh báo rằng dự trữ ngoại tệ của Việt Nam đã giảm xuống tương đương với bảy tuần nhập khẩu – nâng cao nguy cơ tiềm ẩn cho sự mất cân bằng trong việc thanh toán ngoại tệ.

Trong thực tế, nỗi lo sợ về sự mất cân bằng tín dụng của Việt Nam là một trong những lý do Fitch Ratings hạ cấp đánh giá nợ nước ngoài xuống B+ từ BB- vào cuối tháng bảy vừa qua. Fitch cũng trích dẫn các chính sách kinh tế của Việt Nam là "không phù hợp" và lo lắng về chất lượng tài sản trong lĩnh vực ngân hàng.

Trong khi đó, tỷ lệ dân số về học vấn của Việt Nam khá cao (với tỷ lệ trên 90%), nhưng hệ thống giáo dục của nước này còn rất nghèo nàn. Dapice ghi chú thêm rằng có lẽ vấn đề khó khăn nhất là quản lý kinh tế của chính phủ quá thất thường.

"Quản lý kinh tế vĩ mô của Việt Nam không được phối hợp chặt chẽ hoặc họ cố gắng làm quá nhiều thứ, trong khi nhiều khoản đầu tư được thực hiện với nhiều cân nhắc chính trị hơn là mối quan tâm về hiệu quả," ông nói.

Tuy nhiên, Mark Sidel, giáo sư luật tại Đại học Iowa ở thành phố Iowa và là cố vấn pháp lý quốc tế cho Chương trình Phát triển Liên hiệp quốc Dự án Cải cách pháp lý tại Hà Nội, cho biết ông vẫn lạc quan hơn khi nhìn về Việt Nam.

Với một điều, ông tin rằng đất

Chính sách tiền tệ 1996-2010. Nguồn Cafef.vn

nước đã bước ra khỏi tình trạng "bao cấp" để đi đến thị trường tự do, trong đó phải nhắc đến 20 năm lịch sử đổi mới cộng với hoạt động thương mại và đầu tư nước ngoài, hoạt động thị trường chứng khoán, hiệp định thương mại song phương và lao động kỹ thuật cao. Và mặc dù những quan chức cộng sản đôi khi quá nặng tay đối với các chính sách kinh tế, Sidel chỉ ra rằng Việt Nam vẫn là một "thị trường chơi rong và năng động".

"Nói chung là tôi không nghĩ rằng các chính sách sắp tới của Hà Nội quá ngọt ngào với hoạt động kinh tế," ông nói. "Bất cứ ai ghé thăm các thành phố của Việt Nam ngay lập tức sẽ nhận thấy nó là một môi trường kinh tế mở, phát triển mạnh và sôi động."

Thừa nhận rằng ngành công nghiệp ở Việt Nam vẫn còn kém phát triển và công nghệ thấp, Sidel cho biết Việt Nam có thể trở thành một trong những nước công nghệ cao trong những năm tới.

"Nó sẽ mất thời gian để xây dựng một khu công nghệ cao mạnh mẽ – như điều đã làm ở Trung Quốc – nhưng các yếu tố

này sẽ đến với nhau," ông nói. "Người Việt Nam đã nhận ra tầm quan trọng của việc chuyển đổi sang nền kinh tế trọng tâm công nghệ cao."

Các cộng đồng người Việt trên toàn thế giới (đặc biệt là ở Mỹ, Canada, Australia và Pháp) là một cầu thủ lớn trong vận may kinh tế của đất nước. Theo Ngân hàng Thế giới và IMF, từ năm 2001 đến 2008, kiều hối nước ngoài đến Việt Nam nhiều hơn gấp ba lần lên đến \$7.2 tỷ USD, chiếm khoảng 8% của GDP. Những số tiền này đang được sử dụng để tài trợ xây dựng nhà mới, kinh doanh, nhà máy và bất động sản. Và họ không chỉ gửi tiền! Vì mỗi năm có khoảng 500,000 Việt kiều trở về quê hương thăm gia đình hoặc du lịch trong các dịp Tết âm lịch và năm mới.

Về bản chất, Việt Nam là một đất nước mang nhiều tiềm năng cao nhưng rủi ro cũng rất đáng kể.

Palash R. Ghosh
PHÍA TRƯỚC dịch

Nguồn: International Business Time

Quốc gia **cộng** một

Lao động giá rẻ sẽ không bao giờ mang lại lợi ích. Nhưng những gì đến tiếp theo là không rõ ràng...

Hà Nội – Ngang qua các ngõ phố của trung tâm, cô đại hoang tàn phủ kín các vách ngói của một dãy nhà máy bị bỏ hoang. Đáng ngạc nhiên, đây là một dấu hiệu của sự tiến bộ. Đất ở đây được dự kiến cho các khu nhà mới, các công ty dệt may thuộc nhà nước đã di chuyển đến một khu công nghiệp mới – nơi tốt hơn để có thể đáp ứng nhu cầu bùng nổ cho hàng may mặc mang nhãn hiệu Việt Nam. Xuất khẩu hàng dệt may tăng 17% trong bảy tháng đầu năm nay, lên đến 5,8 tỷ USD, cho thấy các nhà đầu tư vẫn ưu tiên Việt Nam như một cơ sở sản xuất giá rẻ.

Lợi thế của lao động giá rẻ đã được khuếch đại bởi tình trạng bất ổn gần đây và chi phí lao động tăng cao tại các nhà máy phía nam Trung Quốc. Tại Hà Nội, nhiều chuyên gia nhắc đến "Trung Quốc Cộng Một" như một chiến lược để các công ty đa quốc gia ASEAN nhắm đến nhằm lấy lại sự ảnh hưởng của họ. Việt Nam có thể nằm ở thế lợi tuyệt vời, nhờ vào lao động rẻ hơn so với Trung Quốc và các nước láng giềng "(xem biểu đồ). Ngay cả sau khi tăng lương, mức lương hàng tháng cho một công nhân dệt may là 84 USD mỗi tháng, ông Nguyễn Tùng Vân, Trưởng Công đoàn Công nhân dệt may thuộc Đảng Cộng sản Việt Nam cho biết. Ngành công nghiệp tại Việt Nam hiện nay có khoảng 1,7 triệu công nhân. Các nhà sản xuất giày dép, đồ gỗ và nhiều ngành công nghiệp khác cũng đang tận dụng nguồn cung cấp lao động giá rẻ để phát triển.

Kết quả là Việt Nam đã khá hơn khi so sánh với những năm trước và trong thời kỳ bao cấp. Theo số liệu từ Ngân hàng Thế giới, GDP bình quân đầu người khoảng dưới 100 USD vào những năm 1990, nhưng hiện tại đã lên khoảng 1,000 USD. Nhưng với người lao động khi khá giả hơn, họ cần phải di chuyển vào những công việc có tay nghề cao hơn, muốn có giáo dục tốt hơn cũng như sử dụng vốn và công nghệ hiệu

Lương tháng của công nhân Việt Nam so với các nước trong khu vực

quá hơn.

Và như vậy vẫn chưa đủ. Cơ sở hạ tầng còn yếu kém của Việt Nam (cắt giảm điện vẫn còn phổ biến, ngay cả ở thủ đô!) và các quan chức làm việc không hiệu quả làm cho ngành xuất khẩu trở nên khó cạnh tranh hơn. Sự mong muốn phát triển các tỉnh nghèo đã dẫn đến một số câu hỏi để Việt Nam có thể lựa chọn: Ví dụ, nhà máy lọc dầu duy nhất của Việt Nam là ở trung tâm Quảng Ngãi, rất xa giếng dầu hoặc các thành phố công nghiệp.

Chính phủ cũng cần phải đưa ra trên các bản sửa đổi ngắn hạn trong mục tiêu phát triển kinh tế. Các loại tiền tệ, tiền đồng, đã liên tục bị mất giá ba lần kể từ tháng 11 năm 2009. Chính sách tài chính yếu kém và bất bình đẳng đã dẫn Fitch, một cơ quan đánh giá tín dụng, cắt giảm xếp hạng của Việt Nam trong tháng bảy vừa qua. Các dự trữ nước ngoài cũng đã lần lượt giảm xuống trong những tháng qua. Nhiều người Việt chọn để tích trữ đô la thay vì gửi vào các ngân hàng của họ. Và lạm phát ở 8,2% là thật sự một lo lắng rất đáng ngại.

Việt Nam có thể thực hiện nhiều hơn nữa để phát triển thị trường nội địa trong một số dân đã lên đến 86 triệu người. Một trong những trở ngại lớn nhất trong nền kinh tế tại Việt Nam vẫn là các doanh nghiệp nhà nước. Một số đối thủ cạnh tranh đã xuất hiện trong các lĩnh vực như ngân hàng, nhưng thường xuyên thất bại vì các công ty nhà nước được biến dạng thành các tập đoàn, được sự trợ giúp bằng lãi suất rẻ và quan hệ chính trị.

Đảng lãnh đạo luôn nói rằng họ phát triển theo mô hình *chaebol* của Hàn Quốc, nhưng phiên bản của Việt Nam chắc chắn khó có khả năng phát triển thành một lợi thế để cạnh tranh toàn cầu. Một trong những ví dụ cần lưu ý, ông chủ tịch Vinashin – một công ty đóng tàu mang đang ngập trong khoảng nợ khổng lồ – người đã được bổ nhiệm bởi thủ tướng đã bị bắt vào tháng 8 vì quản lý sai lầm. Quyết định hợp lý nhất trong chuyện Vinashin là đóng cửa hoặc bán công ty cho các tập đoàn có khả năng quản lý. Tuy nhiên, các cán bộ Đảng đã quyết định rằng Vinashin đã quá lớn để có thể thất bại.

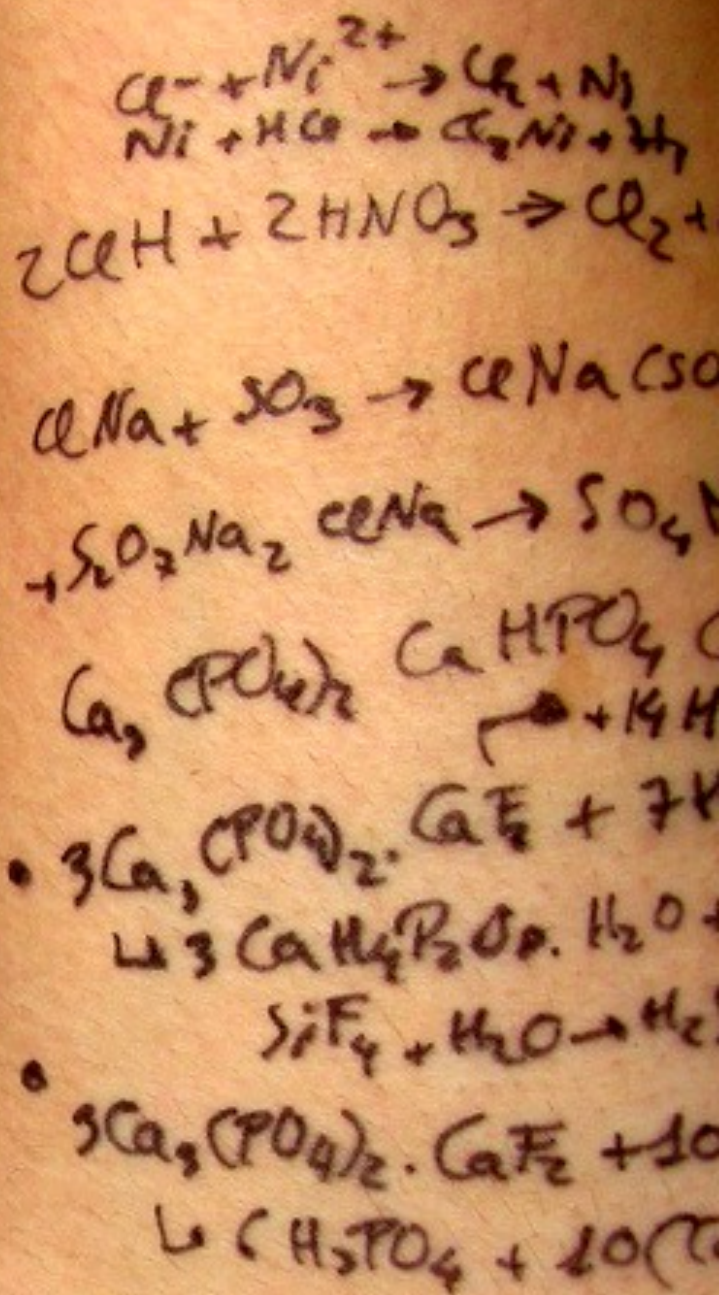
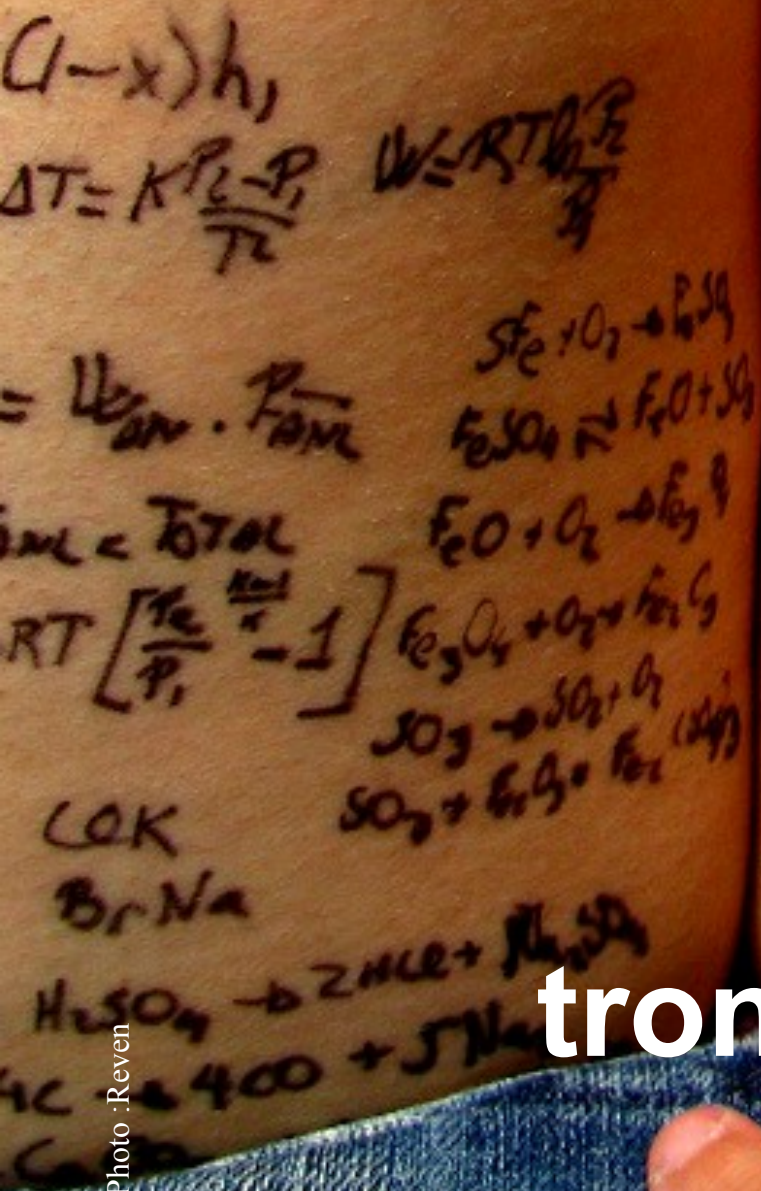
Nhưng những gì đến tiếp theo thật sự là không rõ ràng...

Nguyên Ân dịch

02 tháng 9, 2010

Nguồn: Economist

Tiêu điểm

SEX

trong học đường

Giáo Dục Giới Tính

Giáo dục giới tính là một thuật ngữ rộng miêu tả việc giáo dục về giải phẫu sinh dục, sinh sản, quan hệ tình dục, sức khỏe sinh sản, các quan hệ tình cảm, quyền sinh sản và các trách nhiệm, tránh thai, và các khía cạnh khác của thái độ tình dục loài người. Những cách giáo dục giới tính thông thường là thông qua cha mẹ, người chăm sóc, các chương trình trường học và các chiến dịch sức khỏe cộng đồng.

Tổng quan

Giáo dục giới tính có thể bao gồm việc giáo dục về mọi khía cạnh của hoạt động tình dục, cộng thêm thông tin về mọi khía cạnh đời sống tình dục của một cá nhân.

Giáo dục giới tính có thể được dạy một cách không chính thức, như khi một ai đó nhận được thông tin từ một cuộc trò chuyện với cha mẹ, bạn bè, người lãnh đạo tôn giáo hay qua truyền thông. Nó cũng có thể được truyền dạy qua các tác giả với những tác phẩm về giới tính, chuyên mục báo chí, hay qua các trang web về giáo dục giới tính.

Riêng tại Việt Nam, thỉnh thoảng giáo dục giới tính mới được dạy đầy đủ như một phần của chương trình học tại các trường trung học hay trung học cơ sở. Ở những trường hợp khác nó chỉ là một bài học bên trong một lớp học rộng hơn về sinh học, sức khỏe, kinh tế gia đình, hay giáo dục thể chất.

Sự xuất hiện của AIDS đã mang lại một ý nghĩa khẩn cấp mới cho chủ đề giáo dục giới tính. Tại nhiều quốc gia châu Phi, nơi AIDS đã trở thành bệnh dịch, giáo dục giới tính được hầu hết các nhà khoa học coi là một chiến lược sống còn về sức khỏe cộng đồng. Một số tổ chức quốc tế như Planned Parenthood xem các chương trình giáo dục giới tính ở diện rộng có lợi ích toàn cầu,

như kiểm soát nguy cơ quá tải dân số và tăng cường nữ quyền.

Theo SIECUS, Hội đồng Thông tin và Giáo dục Giới tính Hoa Kỳ, 93% người lớn được họ khảo sát ủng hộ giáo dục giới tính ở trường trung học phổ thông và 84% ủng hộ nó tại các trường trung học cơ sở. Trên thực tế, 88% cha mẹ học sinh các trường trung học cơ sở và 80% cha mẹ học sinh các trường trung học phổ thông tin rằng giáo dục giới tính trong trường học khiến họ cảm thấy dễ dàng hơn khi trò chuyện

với con mình về tình dục. Bên cạnh đó, 92% các vị thành niên cho biết rằng họ muốn thoải mái nói chuyện tình dục với cha mẹ và luôn cả giáo dục tình dục trong học đường.

Khía cạnh đạo đức của giáo dục giới tính

Một quan điểm khác về giáo dục giới tính, trong lịch sử có ảnh hưởng từ các nhà tình dục học như Wilhelm Reich và nhà tâm lý như

Wilhelm Reich

Sigmund Freud và James W. Prescott, cho rằng điều then chốt trong giáo dục giới tính là kiểm soát cơ thể và tự do khỏi sự kiểm soát xã hội. Những người ủng hộ quan điểm này thường xem câu hỏi chính trị về việc liệu xã hội hay cá nhân nên dạy về các tập tục tình dục. Giáo dục giới tính vì thế có thể được xem là để cung cấp cho các cá nhân sự hiểu biết cần thiết để giải phóng mình khỏi sự đàn áp tình dục có tổ chức của xã hội và tự quyết về quan điểm của mình. Ngoài ra, sự đàn áp tình dục có thể được xem là điều có hại của xã hội.

Với một nhóm khác trong cuộc tranh luận về giáo dục giới tính, đó là câu hỏi liệu nhà nước hay gia đình phải dạy dỗ về các tập tục tình dục. Họ tin rằng các tập tục tình dục phải dành riêng cho gia đình, và giáo dục giới tính là sự can thiệp của nhà nước.

Nhiều tôn giáo dạy rằng hành động tình dục ngoài hôn nhân là vô đạo đức, vì thế những người

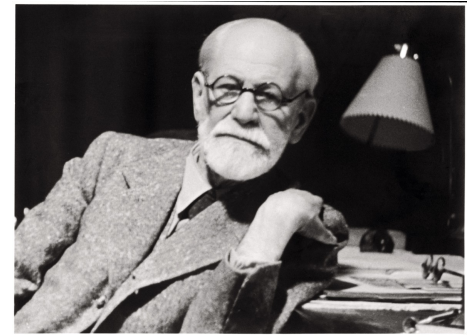
theo các đạo này cảm thấy rằng khái niệm về đạo đức phải được dạy như một phần của giáo dục giới tính. Các tôn giáo bảo thủ khác thì tin rằng nhận thức về tình dục là không thể tránh khỏi, vì thế họ ưa thích chương trình giáo dục dựa trên kiêng khem.

Nghiên cứu khoa học về giáo dục giới tính

Cuộc tranh cãi về mang thai vị thành niên và các bệnh lây truyền qua đường tình dục đã khuyến khích một số cuộc nghiên cứu về hiệu quả của những cách tiếp cận khác nhau với giáo dục giới tính. Một số các nhà nghiên cứu kết luận:

"Chúng ta cần điều tra các yếu tố quyết định xã hội về mang thai ngoài ý muốn ở thanh niên thông qua những cuộc nghiên cứu rộng theo chiều dọc bắt đầu từ đầu đời và sử dụng các kết quả phân tích đa dạng để hướng dẫn việc thiết kế biện pháp ngăn chặn can thiệp."

Chúng ta phải xem xét các chương trình có hiệu quả được thiết kế để ngăn chặn các thái độ có nguy cơ cao ở thanh niên. Ví dụ, nhóm nghiên cứu Botvin thấy rằng các chương trình trong trường học để ngăn chặn lạm dụng chất gây nghiện ngay từ các trường trung học cơ sở (độ tuổi 12-14) làm giảm bớt đáng kể sự sử dụng thuốc lá, rượu và cần sa nếu trẻ em được dạy một sự tổng hợp các kỹ năng

Sigmund Freud

kháng cự xã hội và kỹ năng sống nói chung, nếu các chương trình này được thực hiện chính xác và kéo dài ít nhất hai năm.

Ít chương trình can thiệp sức khỏe tình dục được thiết kế với mục tiêu dành cho thanh niên. Thanh niên đã cho thấy giáo dục giới tính cần phải trở nên nhạy cảm hơn và ít nhấn mạnh vào giải phẫu và những sự e ngại; nó cần tập trung trên các kỹ năng đàm phán trong quan hệ tình dục và trao đổi; và các chi tiết về các bệnh viện chăm sóc sức khỏe sinh sản phải được quảng cáo tại các nơi thanh niên thường đi lại.."

Riêng tại Việt Nam, các bạn nghĩ thế nào về giáo dục giới tính và tình dục trong học đường? Mời các bạn gửi ý kiến về contact.phiatruoc@gmail.com hoặc viết các comment trên trang chính tại <http://phiatruoc.info> và <http://phiatruoc.wordpress.com>. PHÍA TRƯỚC sẽ đăng lại các ý kiến trong các số báo tiếp theo.

Theo Wikipedia

Tuyên truyền giáo dục giới tính: Cần một bước tiến mới

Trong tất cả những "cái cách giáo dục" ở Việt Nam sau năm 1975 đến nay, có thể khẳng định rằng việc thực hiện tuyên truyền giáo dục giới tính cho trẻ tuổi vị thành niên là hoạt động thiết thực và có ý nghĩa nhất. Tuy nhiên, hoạt động được xem là thông thường này lại gặp phải những ngáng trở đáng nực cười ở nước ta.

Có phải "vẽ đường cho hươu chạy"?

Nước ta là một nước chịu ảnh hưởng sâu đậm bởi các quy tắc Nho giáo Trung Hoa, vốn dĩ có cái nhìn khắt khe với các vấn đề tình yêu - tình dục. Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, nước ta lại tiếp tục khoác thêm một chuẩn mực đạo đức mới có tên "Cộng sản". Chuẩn mực đạo đức của Chủ nghĩa Cộng sản chỉ đề cao việc "lao động" và "chiến đấu", những thang bậc cảm xúc thuộc về bản năng con người bị xem nhẹ, thậm chí là cấm đoán.

Các nhà quản lý xã hội và các bậc phụ huynh đa phần đều có cách nhìn hạn hẹp về vấn đề tuyên truyền giáo dục giới tính. Họ rất ngại đề cập đến các khái niệm về "sex" và thường áp đặt các thước đo đạo đức truyền thống khi con cái gặp rắc rối về vấn đề giới tính. Các ông bố bà mẹ Việt Nam sẽ khó có thể chấp nhận đứa con của mình có thai trước ngày cưới hay biết rằng con mình thuộc giới tính thứ ba...

Riêng giới trẻ ngày nay lại có cái nhìn rất phóng khoáng về tình dục và giới tính. Sự đối lập này tạo ra

Cho đến nay, nhiều người dân còn nhắc những trường hợp bị kỷ luật vì có quan hệ trước hôn nhân hay ngoại tình... Không xét đoán về khía cạnh đạo đức vội, ta đều có thể nhận thấy rằng việc buộc tội này là biểu hiện rõ rệt của sự vi phạm quyền tự do cá nhân. Sau thời kỳ mở cửa, những hình thức kỷ luật vô lý kể trên đã bị bãi bỏ nhưng quan điểm của xã hội Việt Nam về khái niệm đình dục vẫn còn rất khắt khe và lạc hậu. Đó chính là nguyên nhân cản trở việc tuyên truyền giáo dục giới tính trong cộng đồng nói chung và tuổi vị thành niên A riêng.

một khoảng cách lớn giữa hai thế hệ già - trẻ. Nếu lấy năm 1970 làm mốc ranh giới tương đối giữa hai thế hệ, ta đều thấy rằng: đại đa số những người sinh sau năm 1970 có cái nhìn rộng mở về "sex", trong khi thế hệ trước đó lại coi "sex" như một khái niệm "tội lỗi".

Một phụ huynh có con đang ở tuổi 13, anh N.Phong (43 tuổi) cho rằng: "Không nên để cho lũ trẻ tuổi mới lớn biết quá nhiều về "sex", nếu không thật chẳng khác nào "vẽ đường cho hươu chạy". Chúng rất tò mò và hay bắt chước. Sẽ thật nguy hại khi chúng thực hành những điều được dạy."

Khi chúng tôi thực hiện phỏng vấn 10 phụ huynh bất kỳ với câu hỏi **"Anh/Chị có chấp nhận để đứa con ở tuổi mới lớn của mình có bạn trai/bạn gái hay không?"** Tám người trong số họ phản đối việc con cái mình sớm có "người yêu". Đó có lẽ là kết Nước ta là một nước chịu ảnh hưởng sâu đậm bởi các quy tắc Nho giáo Trung Hoa, vốn dĩ có cái nhìn khắt khe với các vấn đề tình yêu – tình dục. Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, nước ta lại tiếp tục khoác thêm một chuẩn mực đạo đức mới có tên "Cộng sản". Chuẩn mực đạo đức của Chủ nghĩa Cộng sản chỉ đề cao việc "lao động" và "chiến đấu", những thang bậc cảm xúc thuộc về bản năng con người bị

xem nhẹ, thậm chí là cấm đoán.

Cho đến nay, nhiều người dân còn nhắc những trường hợp bị kỷ luật vì có quan hệ trước hôn nhân hay ngoại tình... Không xét đoán về khía cạnh đạo đức vội, ta đều có thể nhận thấy rằng việc buộc tội này là biểu hiện rõ rệt của sự vi phạm quyền tự do cá nhân. Sau thời kỳ mở cửa, những hình thức kỷ luật vô lý kể trên đã bị bãi bỏ nhưng quan điểm của xã hội Việt Nam về khái niệm đình dục vẫn còn rất khắt khe và lạc hậu. Đó chính là nguyên nhân cản trở việc tuyên truyền giáo dục giới tính trong cộng đồng nói chung và tuổi vị thành niên A riêng.

Các nhà quản lý xã hội và các bậc phụ huynh đa phần đều có cách nhìn hạn hẹp về vấn đề tuyên truyền giáo dục giới tính. Họ rất ngại đề cập đến các khái niệm về "sex" và thường áp đặt các thước đo đạo đức truyền thống khi con cái gặp rắc rối về vấn đề giới tính. Các ông bố bà mẹ Việt Nam sẽ khó có thể chấp nhận đứa con của mình có thai trước ngày cưới hay biết rằng con mình thuộc giới tính thứ ba...

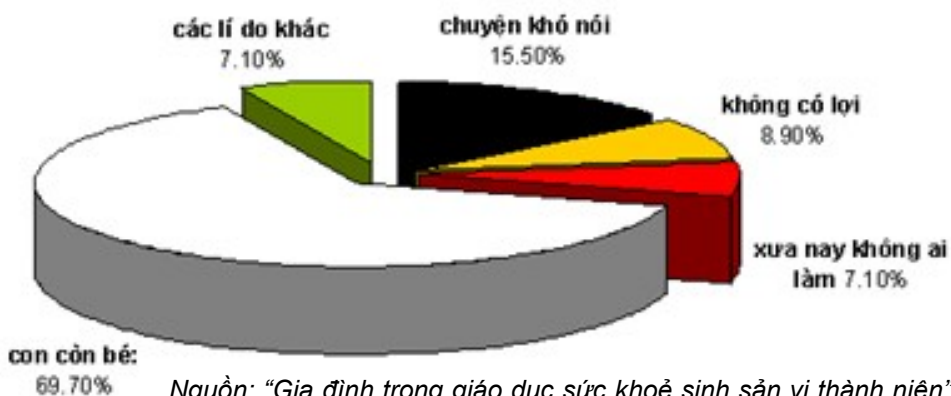
Riêng giới trẻ ngày nay lại có cái nhìn rất phóng khoáng về tình dục và giới tính. Sự đổi lập này tạo ra một khoảng cách lớn giữa hai thế hệ già - trẻ. Nếu lấy năm 1970 làm mốc ranh giới tương đối giữa hai thế hệ, ta đều thấy rằng: đại đa số những người sinh sau năm 1970 có cái nhìn rộng mở về "sex", trong khi thế hệ trước đó lại coi "sex" như một khái niệm "tội lỗi".

Một phụ huynh có con đang ở tuổi 13, anh N.Phong (43 tuổi) cho rằng: “Không nên để cho lũ trẻ tuổi mới lớn biết quá nhiều về “sex”, nếu không thật chẳng khác nào “vẽ đường cho hươu chạy”. Chúng rất tò mò và hay bắt chước. Sẽ thật nguy hại khi chúng thực hành những điều được dạy.”

Khi chúng tôi thực hiện phỏng vấn 10 phụ huynh bất kỳ với câu hỏi ***"Anh/Chị có chấp nhận để đứa con ở tuổi mới lớn của mình có bạn trai/bạn gái hay không?"*** Tám người trong số họ phản đối việc con cái mình sớm có "người yêu". Đó có lẽ là kết quả không mong đợi nhưng hoàn toàn có thể đoán được của các bạn trẻ đang trong độ tuổi phát triển.

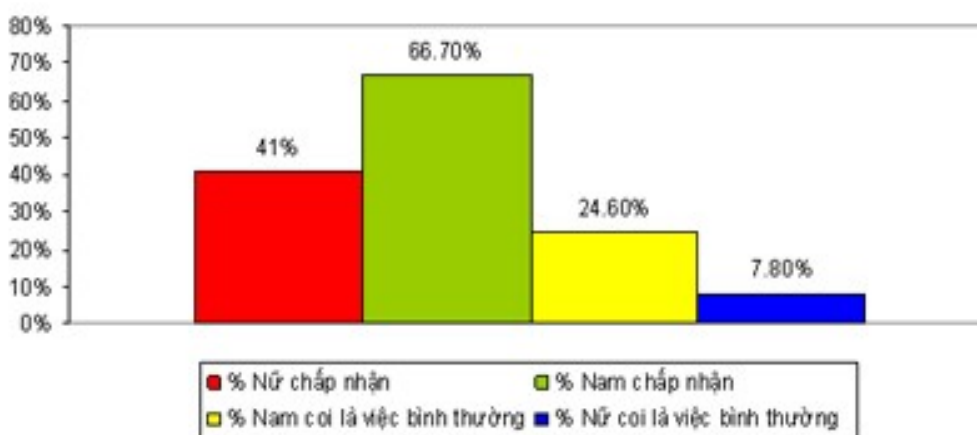
Cái nhìn khắt khe của các phụ huynh là kết quả của sự tác động nhiều thế kỷ bởi các quy tắc đạo đức. Ngoài ra, chính bản thân các nhà quản lý xã hội cũng không thoát khỏi sự tác động này. Hiện nay, trên đài báo nhắc nhiều đến

Lý do không đưa GDGT vào gia đình
(khảo sát 1500 gia đình ở miền Bắc)

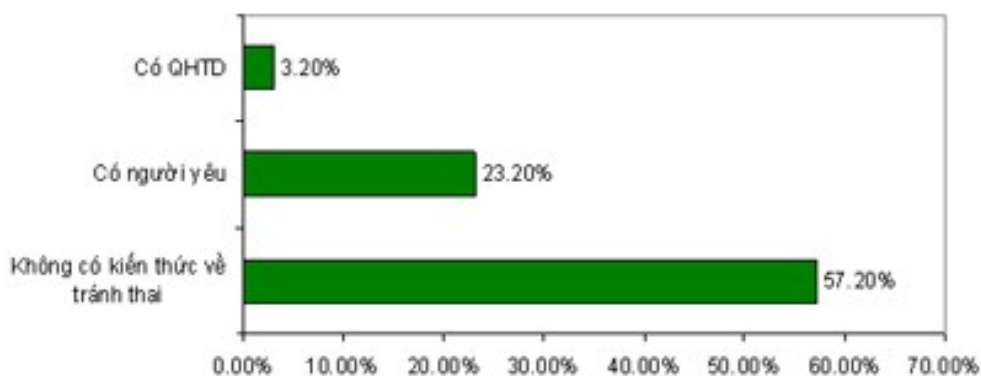
Nguồn: “Gia đình trong giáo dục sức khỏe sinh sản vị thành niên” - NXB Khoa học xã hội, Hà Nội

Khảo sát về QHTD trước hôn nhân

Một cuộc khảo sát được thực hiện trên địa bàn TP Hồ Chí Minh, với 370 phiếu trắc nghiệm khảo sát quan hệ tình dục của thể hệ 9X tại TPHCM do nhóm tác giả trường ĐH bán công Tôn Đức Thắng thực hiện vào năm 2009. Nguồn: danongvn.net

**Khảo sát về kiến thức, thái độ và thực hành về sức khỏe sinh sản
(trên 444 học sinh THPT ở TpHCM)**

Khảo sát về sức khỏe sinh sản ở thành phố HCM năm 2004, hai tác giả Diệp Từ Mỹ và Nguyễn Văn Lơ (ĐH Y Dược TPHCM). Nguồn: dangonvn.net

việc giáo dục giới tính, nhiều tổ chức tuyên truyền được thành lập, thậm chí việc tuyên truyền này được thực hiện cả trong giáo trình tại các trường phổ thông... Thế nhưng, tất cả các hoạt động này dường như chỉ mang tính hình thức. Sẽ thật khó tuyên truyền khi ngay cả các nhà quản lý xã hội còn ngại đề cập đến vấn đề "sex". Mỗi khi đặt vấn đề về "sex", họ luôn tìm cách né tránh và bao biện rằng đó là giữ gìn các quy tắc thẩm mỹ và đạo đức.

Một ví dụ cụ thể là trường hợp series sitcom "Nhật ký Vàng Anh" được phát sóng ở VTV3 – một hiện tượng truyền hình ở trong nước. "Nhật ký Vàng Anh" vốn là sản phẩm Việt hóa, có tên gốc là "Nhật ký Sofia" được thực hiện nhằm tuyên truyền giáo dục giới tính. Nhưng khi được Việt hóa, tất cả các vấn đề về giới tính đều bị cắt bỏ - nghĩa là mục đích chính của bộ phim không còn! Một điều đáng mỉa mai cho bộ phim "Nhật ký Vàng Anh" này lại chính là ngôi sao truyền hình Hoàng Thùy Linh, người đóng vai chính Vàng Anh, lại mắc phải vụ scandal về sex. Một đoạn video clip quay cảnh làm tình của cô diễn viên tuổi mới lớn này và bạn trai được tung lên mạng, gây chấn động toàn giới truyền thông và cộng đồng.

Qua sự kiện này, ta có thể thấy rõ

rằng: trong khi chúng ta còn đang cãi nhau về việc có nên tuyên truyền công khai về các vấn đề giới tính, thì trong xã hội, một lối sống tình dục mới đã phát triển và ăn sâu và ý thức hệ của mỗi công dân từ khi còn ở độ tuổi mới lớn.

Cần có quan điểm mới về "sex"

Mặc dù các nhà quản lý xã hội hay các bậc phụ huynh "lạc hậu" có ra rả rao giảng về các chuẩn mực đạo đức truyền thống thì tỉ lệ quan hệ trước hôn nhân ở giới trẻ vẫn tăng cao. Đáng lo ngại hơn cả là tỉ lệ phá thai ở tuổi mới lớn ngày một tăng! Giới trẻ hiện nay không đặt nặng vấn đề tình dục trước hôn nhân nhưng thời xưa, đa phần họ cho rằng tình yêu và tình dục luôn đi kèm với nhau.

Bạn N.Ninh (25 tuổi) khẳng định: "Nếu như hai người yêu nhau mà gặp nhau chỉ để hôn và nói chuyện thì thật nhàm chán. Làm sao có thể yêu mà không quan hệ tình dục?" Thậm chí, có người lại có cái nhìn hết sức thực tế về tình dục như chị M.Thùy (30 tuổi): "Bây giờ nhiều cặp vợ chồng ở với nhau mà chẳng có con, vô sinh nhiều lắm! Cách tốt nhất là nên quan hệ trước hôn nhân, khi nào có con thì cưới, cho chắc chắn. Đồ ràng buộc nhau!"

Vấn đề quan hệ tình dục trong dân chúng không còn bị quan trọng hóa như trước kia nữa mà rõ ràng trở nên thông thường như việc "ăn, mặc, ở, đi lại". Vậy nên, nếu những nhà quản lý xã hội vẫn còn khư khư với những quan điểm đã cũ thì làm sao có thể xử lý được các vấn đề gây lo ngại như nạn phá thai, mại dâm, đồng tính, quan hệ tình dục trước tuổi vị thành niên...

Xưa nay, nhiều người thường cho rằng giáo dục giới tính đơn giản là ngăn chặn quan hệ tình dục trái với các quy tắc đạo đức xã hội. Thế nhưng, cho đến hiện tại, quan điểm ấy xem ra đã trở thành lạc hậu. Giáo dục giới tính sẽ không có hiệu quả nếu chỉ tập trung vào một lứa tuổi hay một vấn đề như quan hệ tình dục.

Việc tuyên truyền này sẽ có hiệu quả trong cả một cộng đồng lớn và do cả một cộng đồng lớn tác động. Bên cạnh đó, cộng đồng cũng cần một cái nhìn rộng hơn về giáo dục giới tính. Để tương thích với môi trường xã hội hiện nay, rõ ràng không chỉ bó buộc việc giáo dục giới tính gắn liền với đạo đức xã hội mà cần phải giúp người dân ý thức được tất cả các vấn đề cần thiết về giới tính từ thuở nhỏ. Một khi ý thức được giới tính và các đặc điểm của mình, mỗi người đều có thể tránh khỏi những rắc rối về giới tính như đồng tính hay có thai ngoài ý muốn.

Vai trò của nhà quản lý xã hội lúc này không phải chỉ đơn thuần là người quản lý mà hơn thế nữa, họ phải trở thành tư vấn viên, sẵn sàng hướng dẫn, giúp đỡ và định hướng cho cả một cộng đồng để có cái nhìn đúng đắn hơn về "SEX".

Hồng Hà – Khuê Đăng

© 2010 Tạp chí Thanh niên
PHÍA TRƯỚC

Thanh thiếu niên phê bình thiếu giáo dục giới tính tại Việt Nam

TP Hồ Chí Minh, Việt Nam - Việt Nam hiện nay là nước có tỷ lệ phá thai cao nhất thế giới. Theo số liệu thống kê mới nhất từ Ủy ban về Dân số, Gia đình và Trẻ em Việt Nam được ước tính 30% trong số 500.000 thủ tục được thực hiện mỗi năm thuộc thanh thiếu niên. Ủy ban cũng cho thấy 28,8% thanh thiếu niên Việt Nam không biết làm thế nào để bảo vệ mình chống lại các bệnh lây truyền qua đường tình dục. Thống kê cũng cho thấy hơn một nửa số nhiễm HIV ở Việt Nam liên quan đến những người dưới tuổi 25.

Thanh thiếu niên Việt Nam cho biết họ thiếu kiến thức về hành vi tình dục và sức khỏe sinh sản bắt nguồn từ tính thận trọng xã hội, điều tương tự tại quốc gia châu Á đang phát triển khác.

"Không có bất kỳ giáo dục giới tính chính thức nào ở nước ta", Thăng Long, cựu sinh viên trường Lê Hồng Phong tại thành phố Hồ Chí Minh cho biết.

Một số chương trình giáo dục giới tính đã xuất hiện trong các trường học Việt Nam trong những năm gần đây, nhưng nhiều người cho rằng các chương trình này vẫn chưa đủ. Các trường hiếm khi nói với sinh viên đại học về các vấn đề này và chưa trở thành phổ biến trong các trường trung học.

Cao Vinh, một sinh viên 16 tuổi tại trường Quốc tế Singapore (SIS) cho biết chỉ tiếp xúc chủ đề giáo dục giới tính trong một bài giảng kéo dài hai giờ. "Tất cả những cậu bé tụ tập với nhau trong một lớp học và một chuyên gia giảng dạy về kiến thức tâm lý tuổi teen", Vinh nói. "Nhưng cách cô hướng dẫn rất khô khan, và cô đã không sẵn sàng để trả lời câu hỏi của chúng tôi. Tình hình cũng tương tự dành cho nữ học sinh", Vinh giải thích thêm.

Những nghiên cứu mới nhất của ủy ban cho thấy tuổi trung bình của thiếu niên Việt Nam quan hệ tình dục lần đầu tiên là 14,5 tuổi. Điều này cho thấy nhiều thanh thiếu niên sinh hoạt tình dục trong một thời gian rất lâu trước khi chúng nhận được bất kỳ sự chỉ dẫn nào. Các sinh viên tại Việt Nam kể rằng một số thông tin cơ bản được đưa vào môn sinh học hoặc các lớp công dân nhưng nó rất mơ hồ.

Đoàn Thanh niên Trung ương, tổ chức thuộc Đảng Cộng sản Việt Nam dành cho những người trẻ tuổi, đang làm việc với Liên minh châu Âu và Quỹ Dân số Liên Hiệp Quốc để khởi động các phòng khám tại các trường trung học. Các sinh viên tại những trường này cho biết rằng các chương trình này cũng đã thất bại trong việc giúp đỡ các học sinh trong vấn đề tình dục.

"Tôi đã ở trường này trong hai năm, nhưng tôi đã không bao giờ nghe nói về bất kỳ hoạt động nào đáng chú ý từ văn phòng", Kim Khánh, một sinh viên 17 tuổi tại trường Trung học Marie Curie. Marie Curie là trường đầu tiên tại thành phố Hồ Chí Minh thành lập phòng khám vào năm 2004.

Thanh thiếu niên nói cha mẹ cũng như giáo viên của họ rất miễn cưỡng để thảo luận về chủ đề tế nhị này, vì vậy thanh thiếu niên cảm thấy nản lòng khi đặt câu hỏi.

Thay vào đó, Vinh cho biết, anh và bạn bè của mình thường tìm hiểu về tình dục từ bạn bè, Internet, hoặc sách và tạp chí. Tuy nhiên, anh chia sẻ thêm rằng các thông tin từ những nguồn đó đôi khi có thể gây nhầm lẫn hay thậm chí là đáng sợ.

"Nhiều bạn bè của tôi đã trở nên hoảng sợ trong trí thông minh của họ", anh Phương Thanh, một sinh viên 17 tuổi từ trường trung học phổ thông Lê Hồng Phong cho biết. "Họ muốn biết những gì đã xảy ra với họ, nhưng người lớn đã không nói với họ. Thanh thiếu niên không thể tự bảo vệ mình và cuối cùng tìm cách phá thai hoặc lây lan các bệnh qua đường tình dục," Thanh nói.

Cần chú ý là các lớp học về sức khỏe tình dục và sinh sản thông thường đã được bao gồm trong các chương trình học tại nước láng giềng như Trung Quốc, Thanh cho biết. Cô tin rằng giáo dục giới tính sẽ là phương thuốc tốt nhất cho thanh thiếu niên Việt Nam.

Nhưng hiện nay Thanh và các thiếu niên Việt Nam khác nói rằng họ vẫn chờ đợi một ai đó có thể dạy chúng những bài học quan trọng nhất trong cuộc đời.

Nguyễn Thúy
Theo World Youth News

"SEX" trong văn học: Nghệ thuật hay phản nghệ thuật?

Sau năm 1975, nghệ thuật nước ta rẽ sang một hướng đi khác, không bị trói buộc bởi các quy tắc đạo đức tập thể nữa. Mới đầu chỉ đơn thuần khai thác tâm tư tình cảm cá nhân, sau đó, nghệ thuật tiến một bước xa hơn. Đó là đề cập đến *SEX* và các vấn đề liên quan. Tuy nhiên, bước tiến này lại gây quá nhiều tranh cãi đến mức khiến công chúng phải hoang mang.

Nghệ thuật xưa nay ở Việt Nam luôn được xem như một thánh đường thiêng liêng mà tất cả những gì đặt trong đó đều rất lung linh, kỳ ảo. Việc một số nghệ sĩ đưa vào thánh đường ấy hình ảnh và các quan điểm phồn thực luôn bị bác bỏ và các tác phẩm của họ dễ dàng bị coi là dâm tục. Một ví dụ điển hình cho hiện tượng này có thể kể đến nữ sĩ Hồ Xuân Hương. Mặc dù, thơ Hồ Xuân Hương được nhiều thế hệ ngày nay thừa nhận, song cũng không ít các học giả cho rằng đó không được gọi là "thơ nghệ thuật", mà đơn giản chỉ là thứ sản phẩm "kích dục". Tình trạng này ở nền nghệ thuật Việt Nam đương đại lại càng phổ biến.

Với quan điểm "văn dĩ tải đạo" ảnh hưởng của Nho giáo, việc đưa "sex" vào các tác phẩm nghệ thuật dường như là một hành động báng bổ đối với thánh đường Ly tao. Không ít

các học giả và các nhà quản lý văn hóa đã tỏ rõ quan điểm như trên. Cho nên, các tác phẩm có tính "sex" không được đề cao ở Việt Nam.

Trong thời kỳ Thơ Mới, khái niệm "sex" đã được nhắc đến và được các nghệ sĩ đặt lên một bệ thờ với một vẻ đẹp không thể phủ nhận. Nhiều người không khỏi mê mẩn khi đọc những câu thơ của Hàn Mặc Tử, Vũ Hoàng Chương, Đinh Hùng và đặc biệt là Bích Khê.

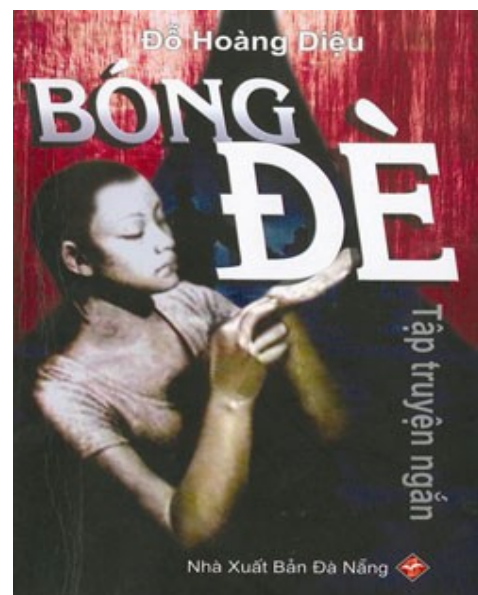
*Nàng ở mô? Xiêm áo bỏ đâu đây?
Đến triển lãm cả tấm thân kiều diễm.
Nàng là tuyết hay da nàng tuyết điểm?
Nàng là hương hay nhan sắc lên hương?
Mắt ngời châu rung ánh sáng nghệ
thường;
Lệ tích lại sắp tuôn hàng đũa ngọc.
Đêm u huyền ngủ mơ trên mái tóc.
Vài chút trắng say động ở làn môi.
Hai vú nàng! hai vú nàng! chao ôi!
Cho tôi nút một dòng sâm ngọt lộng.*

("Tranh lửa thế" – Bích Khê)

Thế nhưng Bích Khê, Đinh Hùng hay Vũ Hoàng Chương lại chẳng bao giờ có vị trí xứng đáng trong văn đàn, chỉ bởi vì thơ họ chẳng nói gì ngoài những cảm giác bản thể của con người. Bẵng đi nhiều thập kỷ chiến tranh, họ bị lãng quên. Chỉ đến khi dòng nghệ thuật trữ tình được nối tiếp sau năm 1975, độc giả bắt đầu nhắc đến họ và các nghệ sĩ lại tiếp tục khai thác "bản năng gốc". Trào lưu

này ngày một phát triển mạnh mẽ, tới mức ranh giới giữa tục tĩu và chân thực bị xóa mờ. Công chúng, thậm chí là các học giả, các nhà phê bình cũng chẳng thể nào phân biệt được đâu là nghệ thuật, đâu là "phản nghệ thuật".

Năm 2005, một quyển sách gây chấn động giới nghệ thuật được xuất bản có tên "*Bóng đè*" của

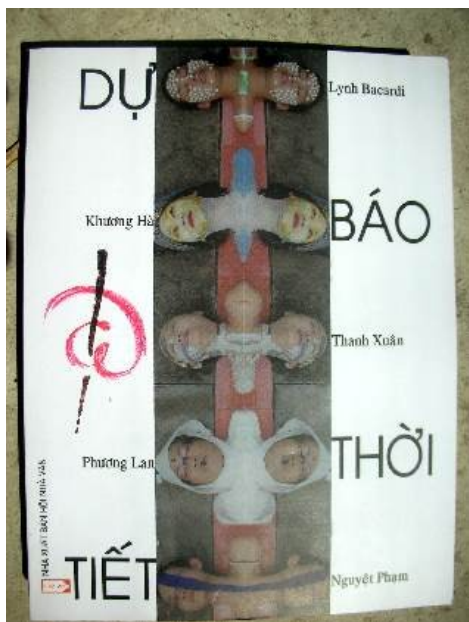
Ảnh: vietbao.vn

tác giả Đỗ Hoàng Diệu xuất bản. Trong sách có kể câu chuyện của nữ tác giả trong một đêm bị hồn ma của tổ tiên "đè" và cưỡng bức. Văn phong trong sách được sử dụng chân thực tới mức chẳng khác nào như truyện kích dục. Thế nhưng, lý giải cho ý tưởng của mình, tác giả cho rằng đó là ẩn dụ cho việc người phụ nữ bị đè nén, hiếp đáp bởi các chuẩn mực đạo đức xã hội truyền thống đến mức muốn

phá bỏ tất cả. Nhiều nhà phê bình văn học cũng cổ vũ cho nữ nhà văn này và khẳng định rằng đó là một tác phẩm văn học có giá trị.

Tiến một bước xa hơn trên con đường đi tìm "bản năng gốc" của các nghệ sĩ có thể kể đến tập thơ "Dự báo phi thời tiết" của nhóm "Ngựa trời", gồm 5 cô gái trẻ ở thế hệ 8X là Phương Lan, Nguyệt Phạm, Thúy Hằng, Thanh Xuân, Khương Hà và Lynh Barcardi. Không chỉ thỉnh thoảng một vài câu thơ (trong tập) có những từ ngữ nhắc nhở mối liên quan đến tính dục, như "bầu vú", "tinh trùng", "âm hộ"... mà ngay từ chiếc bìa sách (năm khuôn mặt xinh xắn của năm cô gái được xếp thành hàng dọc) khiến ai cũng có thể nhận ra rằng đây là hình ảnh tượng trưng cho một chiếc...linga! Nhan nhản trong tập thơ, người đọc có thể bắt gặp những hình ảnh như:

Tiếng rên rĩ dòng nước trắng ứ bầu vú. Em vật vã cánh cửa mình chưa kịp khép kia...". (Lynh Barcardi)

Ảnh: gio-o.com

"Bên cửa sổ tôi nhìn thấy một thằng sinh viên thiếu tiền trọ học đang cố nhòe nhoẹt giới tính của mình tưởng tượng tình ái với một ông già...". (Thanh Xuân)

"Công chúa ngủ trong rừng giết mình thức dậy vì bị muỗi cắn. Phát hiện ra tia nhìn thèm khát bất lực của Aladin phía ngoài song cửa sổ vì gã Thần Đèn đang mê mải động phòng với nàng Tiên Cá". (Khương Hà)

Không vội khẳng định hay phủ định tính nghệ thuật của những câu thơ trên. Nhưng, nếu đặt những câu thơ được cho là đại diện của văn học 8X bên cạnh những câu thơ của Bích Khê đã được nhắc đến ở trên, sự tương phản đã là quá rõ ràng. Thậm chí, nếu đem so sánh những câu thơ này với tác phẩm của một nữ nhà thơ cùng thế hệ với họ, công chúng cũng có thể cảm thấy tương tự:

*Em không nhớ đã gặp anh bao lần,
bất kể khi nắng còn hay đã tắt
Để rồi đêm nay
Em cay đắng khi anh đẩy em bằng
ánh mắt
Ánh mắt anh-không-bay-được
Lòng em vỡ
Vỡ vào đêm chỉ thiếu một tháng
trắng em tròn 19 tuổi
Em không nhớ đã thả bao nhiêu nỗi
buồn buộc bằng tóc rụng
Tóc mỗi năm một mỏng
Em tức tưởi trở về khoảng trời bóng
đỏ
Bồng chèn nhau vỡ
Lòng em vỡ
Em lằm lũi lại đến trước nhà anh nhặt
xác nỗi buồn đốt lên thành lửa*

(Phía ngày nắng tắt – Vy Thùy Linh)

Những câu thơ trên có "sex"

không? Có! Thậm chí Vy Thùy Linh còn là nhà thơ nữ nổi tiếng với những văn thơ Sex. Nhưng thơ Sex của Vy Thùy Linh vẫn mang cho người đọc những xúc cảm đẹp chứ không đơn thuần là những nhục cảm của cảnh kích dục – thứ cảm giác chúng ta ai cũng có thể có khi xem phim "kích dục".

Suy cho cùng, việc văn học có đề cập đến "sex" hay không cũng không làm giảm đi giá trị của nó. Không phải cứ nói tới "sex" mới là văn học thời thượng, nhưng cũng không phải đề cập tới "sex" sẽ làm giảm giá trị của tác phẩm. Trong xã hội văn minh, con người càng rời xa "bản năng gốc" của mình và hành trình đi tìm các cảm giác tính dục trong văn học hiện nay phải chăng chính là hành trình đi tìm con người bản thể của các tác giả. Trên hành trình ấy có người tìm đúng đường, có người đi sai hướng, nhưng đó là hành trình mà bất cứ nền văn học nào cũng phải trải qua.

Gia Linh

© 2010 Tạp chí Thanh niên
PHÍA TRƯỚC

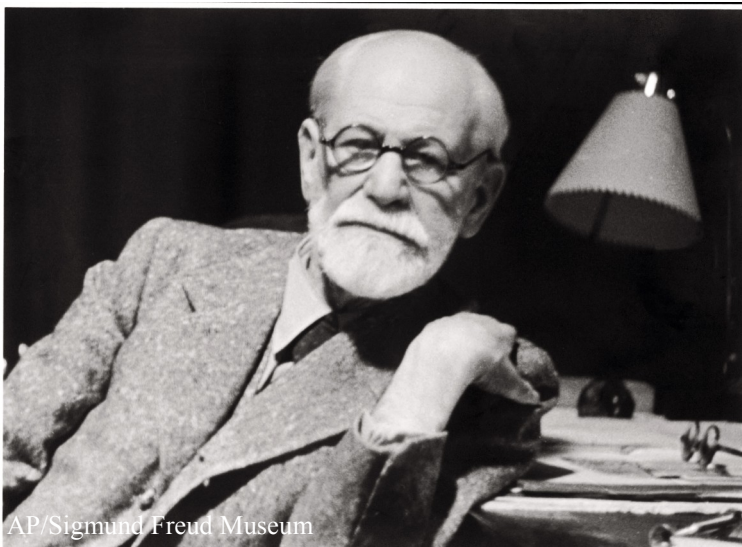
Phân tích tâm lý học hoặc **Psychoanalysis** theo Bách khoa toà thư là tập hợp những lý thuyết và phương pháp tâm lý học có mục đích tìm hiểu những mối quan hệ vô thức của con người qua tiến trình liên tưởng. Môn học được khởi thảo bởi Sigmund Freud, một bác sĩ người Áo. Phân tâm học chuyên sâu nghiên cứu về con người. Phân tâm học chia bản năng con người ra làm ba phần bao gồm cái ấy (es), cái tôi (ich) và cái siêu tôi (überich). Các phần trên nói rõ con người luôn bị chi phối bởi bản năng tính dục và mọi hoạt động của con người đều nhằm thỏa mãn hoặc ức chế nhu cầu đó. Lý thuyết phân tâm đã được nhiều người nghiên cứu, tuy nhiên nó vẫn chưa thực sự được nhận thức đầy đủ. Cùng với nhiều công trình nghiên cứu về con người như thuyết tiến hóa và khoa học về nhận thức, đã đóng góp vào việc tìm hiểu sâu hơn về nhận thức về văn hóa và văn minh nhân loại.

Ngọc Cẩm

LÝ THUYẾT PHÂN TÂM HỌC VÀ QUÁ TRÌNH TIẾP NHẬN TẠI VIỆT NAM

Đối với một nước chịu ảnh hưởng sâu đậm bởi phương pháp luận duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác – Lenin như Việt Nam, việc thừa nhận và phổ biến một Phân tâm học quả thật đã đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong quá trình nhận thức của xã hội. Phân tâm học vốn dĩ không xa lạ, được giới thiệu vào nước ta từ những thập kỷ 30-40 thế kỷ trước. Nhưng phải sang thế kỷ 21, người ta mới nhắc nhiều tới khái niệm phân tâm học. Tuy chưa được sử dụng rộng rãi, nhưng Phân tâm học lại được ứng dụng trong một lĩnh vực có sức nặng ở nước ta, đó là **phê bình nghệ thuật**, cụ thể là văn học. Vì vậy, trong bài viết này, chúng tôi sẽ chỉ đề cập đến phương pháp phân tâm học trong nghiên cứu văn học nghệ thuật.

Quan điểm phê bình văn học nghệ thuật duy nhất được xem là chính thống ở nước ta kể từ sau Cách mạng tháng Tám duy nhất chỉ có phương pháp luận Marxism. Phương pháp luận này cho rằng phê bình phân tâm học là lối phê bình kỳ dị, không có sự liên hệ với

AP/Sigmund Freud Museum

đời sống xã hội – lịch sử. Marxism còn cho rằng phê bình phân tâm học chỉ đi tìm bản năng tính dục – một thứ bản năng đáng xấu hổ cần phải che giấu. Nhưng suy cho cùng, cuộc sống không phải chỉ có lịch sử và các vai trò xã hội. Các tác phẩm nghệ thuật vĩ đại vẫn luôn chinh phục được công chúng dù có trải qua hàng ngàn năm. Cho dù thời chiến hay thời bình thì con người có từng ấy các ham muốn tự nhiên, ham muốn bản thể, đôi khi nó đơn giản chỉ là một cái hôn, một cái ôm nồng ấm... - thứ ham muốn mà ở những xã hội đè nén “cái tôi” cá nhân coi là trụy lạc. Nhưng dù bị ngăn cấm, thứ “bản năng gốc” ấy không hề mất đi mà len lỏi, “ngụy

trang” thành các dạng biểu hiện khác, và vô hình chung chi phối hoạt động của chúng ta. Biểu hiện dễ nhận biết của thứ “bản năng gốc” này qua các tác phẩm nghệ thuật.

Phê bình Phân tâm học giúp ta giải mã các tác phẩm thông qua quá trình tìm hiểu “ham muốn” của tác giả. Cụ thể hơn, đối tượng nghiên cứu phân tâm học bao gồm bốn phương diện:

nghiên cứu nhà văn như một cá thể hoặc loại hình; nghiên cứu quá trình sáng tác; nghiên cứu các loại hình và phép tắc tâm lý trong tác phẩm (gồm cấu trúc tâm lý nhân vật, khám phá ý nghĩa tiềm tại; nghiên cứu tâm lý độc giả). Nội dung phê bình phân tâm học không ngoài các phương diện vô thức và bản năng tính dục, cấu trúc nhân cách, giải thích giấc mơ và xung đột trong mặc cảm Oedip, đối với người đọc là chức năng chia sẻ khoái lạc.

Phê bình Phân tâm học rất thịnh hành ở phương Tây nửa đầu thế kỷ 20. Sức ảnh hưởng của nó với phê bình văn học phương Tây đương

thời có thể nói không phương pháp phê bình văn học đương thời nào sánh được. Dựa trên những lý thuyết tâm lý học của bác sĩ Freud và của nhà tâm lý học phân tích người Thụy Sĩ K.Jung. Freud quy động cơ hành vi con người vào các mặc cảm, tức là các chứng bệnh thần kinh gây nên do sự đè nén các bản năng tính dục thời thơ ấu. Còn lý thuyết của Jung đưa ra quan niệm về cái vô thức tập thể có từ thời nguyên thủy biểu hiện qua những mẫu cổ. Hai lý thuyết này thực sự đã trở thành làn sóng mạnh mẽ thu hút giới học giả với các tên tuổi nổi tiếng như Ch. Baudouin, Ch. Mauron, P. Guiraud, G.Bachelard... Đến cuối thế kỷ 20, J.Lacan ở Pháp vận dụng lý thuyết cấu trúc và ký hiệu học mở rộng phân tâm học vào văn bản, Norman Holland ở Mỹ vận dụng phân tâm học nghiên cứu phản ứng tiếp nhận của người đọc, thì phê bình phân tâm học được tiếp thêm sức mạnh và càng phát triển rộng rãi.

Năm 1936, phương pháp phê bình này đã du nhập vào Việt Nam, với các tên tuổi như Nguyễn Văn Hanh, Trương Tửu, sau này có thêm Đàm Quang Thiện và một số cây bút khác. Nhưng phải đến nhà văn hóa – phê bình văn học Đỗ Lai Thúy (cuối thế kỷ 20 – đầu thế kỷ 21) phương pháp phân tâm học mới được phổ biến rộng rãi với công chúng. Ông là người có công dịch các tài liệu liên quan đến Phân tâm học của nhiều học giả trên thế giới, tập hợp trong công trình "Phân tâm học" bao gồm "Phân tâm học và Văn hóa nghệ thuật", "Phân tâm học và văn hóa tâm linh", "Phân tâm học và tình yêu" và "Phân tâm học và tính cách dân tộc". Ngoài ra, ứng dụng phương pháp Phân tâm học, ông thực hiện các công trình nghiên cứu nổi tiếng như "Mắt thơ", "Hồ Xuân Hương hoài niệm phần thực", và đặc biệt là "Bút pháp của ham muốn" (Giải thưởng Phê bình

văn học – Hội Nhà văn Hà Nội). Việc trao giải phê bình văn học cho cuốn "Bút pháp của ham muốn" đánh dấu sự thay đổi trong nhận thức của các nhà quản lý văn hóa nói riêng và công chúng nói chung, thoát khỏi sức ảnh hưởng của chủ nghĩa Mar-

xism. Một trong những công trình thành công nhất của Đỗ Lai Thúy có thể kể tới công trình Nghiên cứu thơ Hồ Xuân Hương. Ông không lặp lại cách giải thích theo phác đồ "dồn nén - ẩn ức - thăng hoa" để giải thích hiện tượng "dâm tục" trong thơ Hồ Xuân Hương. Nhiều học giả phê phán phương pháp phân tâm học để giải mã Hồ Xuân Hương, vì người ta luôn ngụ trang ẩn ức vô thức bằng những cái khác chứ không nói ra lộ liễu như nữ sĩ.

Thực ra, Hồ Xuân Hương vẫn còn tao nhã và kín đáo nếu ta đem so thơ bà với thơ dân gian Trung Hoa trong "Quái chi nhi". Đỗ Lai Thúy đã kết hợp lý thuyết siêu mẫu (mẫu cổ) của Jung và văn hóa tín

PGS.TS Đỗ Lai Thúy — Ảnh: binhe.multiply.com

ngưỡng phần thực và ông đã thành công, bởi ai cũng nhận ra rằng sinh thực khí và hành động tính giao là hai đề tài thường gặp trong thơ Hồ nữ sĩ. Sự sùng bái đã xóa tan cảm giác xấu hổ về "dâm tục" mà mang lại sự vui vẻ cho con người. Ông đã tìm ra mã khóa để mở cửa vào thế giới thơ Hồ Xuân Hương, đó là "hoài niệm phần thực" mà cả ngàn năm Bắc thuộc và 600-700 năm ảnh hưởng Nho giáo dân Việt đã kìm nén tới mức lãng quên. Ngoài ra, ông gắn liền hiện tượng thơ Hoàng Cầm với "mặc cảm Oedip", khai thác thơ Xuân Diệu qua tình yêu đồng giới, khám phá thế giới thơ kỳ dị của Đinh Hùng, Bích Khê, Vũ Hoàng Chương... qua bản năng tính dục.

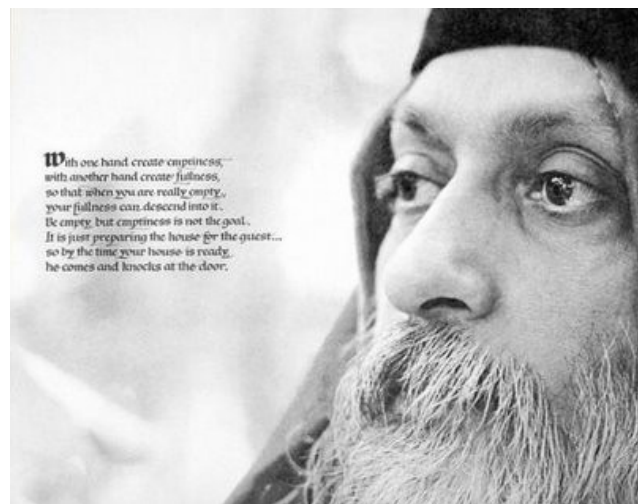
Phương pháp phê bình Phân tâm học tuy còn nhiều hạn chế nhưng phương pháp này giúp con người tìm hiểu nhau bằng ánh mắt của con người chứ không phải qua những lăng kính phức tạp bởi các lý thuyết xã hội cứng nhắc. Hi vọng rằng, bước tiến trong việc giải mã văn học nghệ thuật bằng phân tâm học có thể thúc đẩy các bước tiến khác trong nghiên cứu khoa học xã hội như tâm lý học và xã hội học.

N.C.

© 2010 Tạp chí Thanh niên
PHÍA TRƯỚC

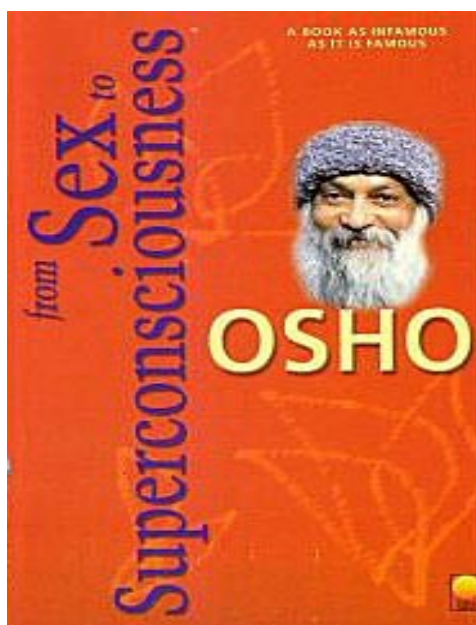
Thiền hiện đại của Osho và giải phóng năng lượng dục

Xưa nay, sống trong một xã hội bị kìm nén bởi các giáo lý, người dân Việt Nam thường có cái nhìn cổ hủ về khái niệm dục. Nhưng khi được “cởi trói” bởi sự ảnh hưởng của phương Tây, họ lại dễ dàng bị cuốn theo phong trào giải phóng tình dục thậm chí thái quá tới mức bệnh hoạn. Tập Thiền theo phương pháp hiện đại ngày nay phần nào giúp chúng ta đạt trạng thái cân bằng trong việc sử dụng “năng lượng dục”.

Người đầu tiên đề xuất phương pháp Thiền này với thế giới hiện đại phải kể đến đạo sư Osho (1931-1990). Ông có lẽ là vị minh sư kỳ lạ nhất mà thế giới phàm tục chúng ta được biết đến. Tên thật của ông là Rajneesh Chandra Mohan Jain. Khoảng trong thập kỷ 1970, người ta biết đến ông với tên Bhagwan Shree Rajneesh. Tháng 2 năm 1989, ông tự đổi tên là Osho. Osho vốn là danh xưng tiếng Nhật Bản cổ, có nghĩa là “đạo sư” của một dòng Thiền. Osho để lại một số lượng tác phẩm đồ sộ với hàng trăm cuốn sách và vô số các bài thuyết giảng. Ông là một người gây nên rất nhiều tranh cãi trong số những ai quan tâm đến triết học phương Đông, trong giới những người tầm cầu tôn giáo và đạo sư.

Có thể nói, ông là một trong những người gây phân hoá cực kỳ nhất về mặt đạo lý, nhưng cũng là người có sức thu hút mạnh mẽ nhất trong các bài giảng về tôn giáo và triết học. Nhưng có lẽ điều này nằm trong ý đồ đích thực của một con người “nổi loạn” như ông. Ông thường nói về triết học của mình như một thứ “phi triết học”. Trước hết, trong những năm 60, Osho là giáo sư triết học tại đại học Jabalpur, Ấn Độ.

Về bản thể luận, ông là người có một quan niệm *Nhất thể (Monism)* về vũ trụ. Đối với ông, Thượng đế nằm trong mọi vật, nằm trong mọi con người. Không hề có sự phân biệt nào giữa “Thượng đế” và “phi

Thượng đế”. Toàn thể mọi con người, dù là người tồi tệ nhất, đều thiêng liêng cả. Mọi dạng xuất hiện của một thứ năng lượng mang tên “Thượng đế” đối với ông đều đáng ngưỡng mộ và điều này sẽ thể hiện trong quan niệm hành trì mà ông muốn truyền bá.

Đối với đời người, Osho cho rằng giá trị cao cả nhất của cuộc đời là lòng yêu thương, sự vui cười và thiền định. Niềm ân thưởng vô giá nhất của cuộc đời là trải nghiệm được sự *giác ngộ tâm linh* (spiritual enlightenment). Sự giác ngộ đó được ông miêu tả là “*nằm yên trong trạng thái bình thường của sự hiện hữu của tất cả mọi vật đang dựng xây vũ trụ*”. Con người chúng ta lẽ ra ai cũng có thể trải nghiệm được trạng thái giác ngộ đó, nhưng sự thực là con người bị đánh lạc hướng do hoạt động tư duy cũng như do mong ước và dục vọng sinh ra bởi sự ràng buộc của xã hội. Vì thế, thay vì hưởng được niềm vui cao cả của sự hữu hiện, con người rơi vào một tình trạng của sợ hãi và ức chế. Ông quan niệm rằng, muốn trở lại trạng thái hồn nhiên và an lạc, con người phải tự mình giải thoát khỏi sợ hãi và ức chế.

Nhưng khác với các Thiền luận khác, ông không khuyên con người

tuân thủ những “giới luật” để giải thoát dục vọng mà ngược lại hãy “giải phóng năng lượng dục”. Theo Osho, thiền định là một trạng thái “nằm ngoài tâm”. Thiền định không phải là sự tập trung. Thiền định không hề là một dạng của sự tư duy có tính tâm linh mà là một tình trạng vắng bật tư duy. Mọi triết lý về thiền định có thể ví như to tiếng bàn luận về sự lặng yên, còn thiền định là bản thân sự lặng yên. Đó là một tình trạng có thể xảy ra bất chợt, một tình trạng mà ta có thể ở trong đó, chứ không phải là một sản phẩm do ta tạo ra. Osho cho rằng con người hiện đại, nhất là người phương Tây, rất khó áp dụng phép tọa thiền, tìm sự an tĩnh và ngưng bật tư tưởng bằng cách ngồi yên. Vì thế ông đề xuất những phép *thiền tích cực* (Active Meditation) và cho rằng những phép hành trì của thiền tích cực sẽ đưa con người vào trạng thái thiền định một cách tự nhiên. Nội dung của các phép thiền tích cực này là cho phép con người rũ bỏ những gì ức chế mình bằng cách để cho chúng được thể hiện một cách tự nhiên. Trong các phép thiền tích cực do Osho đề ra, ta có

thể kể phép *thiền năng động* (Dynamic Meditation), thiền Kundalini, Nadabrahma, Natajai, trong đó phép thiền năng động được chú ý nhiều nhất. Trong phép thiền năng động, thường thường thiền sinh bắt đầu với những hoạt động mạnh mẽ về thể chất, sau đó là sự lặng yên và cử hành tế lễ. Phép thiền này tin rằng, qua đó con người sẽ vượt thắng sự sợ hãi, giảm bỏ sự ức chế, phát sinh được một dạng của *Không tính* (state of emptiness) và đạt giác ngộ.

Đối với Osho, muốn đối trị sự ức chế nào ta phải kích động nó lên, nếm trải, chứng nghiệm nó và cuối cùng trực nhận nó chỉ là “không” thì mới thực sự siêu việt được nó. Theo ông, một con người giác ngộ sẽ là “phi quá khứ, phi tương lai, không ràng buộc, không tâm thức, vô ngã, vô bản chất”. Nói một cách dễ hiểu và ngắn gọn, phương pháp hành Thiền hiện đại của Osho chính là chủ động kích thích dục vọng của con người lên để chứng nghiệm, quán chiếu và siêu việt chúng. Các vị tu sĩ trong truyền thống *Kim cương thừa* của Tây Tạng cũng là những

người chủ trương “chuyển hoá” năng lực của dục vọng thành động lực của sự giác ngộ. Thậm chí trong nền phân tâm học hiện đại của phương Tây người ta cũng biết đến phép chữa bệnh Gestalt Therapy, trong đó bệnh nhân được khuyến khích hãy sống thực với nền tảng tâm lý của mình, hãy tận lực khóc cười hay la hét với những ức chế của mình với mục đích giải thoát ra khỏi sự đè nén của chúng. Nhưng Osho thực hiện một hành động mạnh mẽ hơn đó là phổ biến rộng rãi phương pháp này trong cộng đồng con người và gây ra một “tác dụng phụ” có thể đoán biết. Đó là khi con người bình thường được khuyến khích chủ động cho những ức chế của mình được vận hành thì một năng lực thuộc về bản năng sẽ vùng dậy, đó là tình dục.

Nhất quán với quan niệm thiền định tích cực của mình, khoảng cuối những năm 60, ông bắt đầu thuyết giảng một số bài về tình dục, được ghi lại dưới nhan đề *Từ tình dục đến ý thức siêu việt* (From Sex to Superconsciousness), trong đó ông cho rằng “đối với phép Tantra thì mọi thứ đều thiêng liêng, không có gì không thiêng liêng” và mọi sự đè nén tình dục đều là sự tự huỷ vì người ta không thể chuyển hoá tình dục nếu không nếm trải nó “một cách đích thực và đầy ý thức”. Quả thực, trong phong trào của ông, môn đệ của ông thực hành lời dạy này một cách đầy hoan lạc. Liệu hành động của họ là “đích thực và đầy ý thức” như ông giảng giải, là tình dục”. một vấn đề khác. Thật ra phần nói về tình dục chỉ là phần nhỏ trong cuộc đời thuyết giảng của ông nhưng kể từ đó người ta

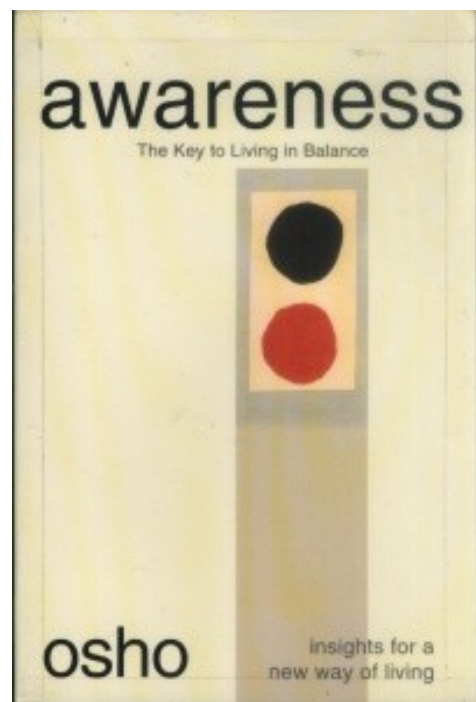
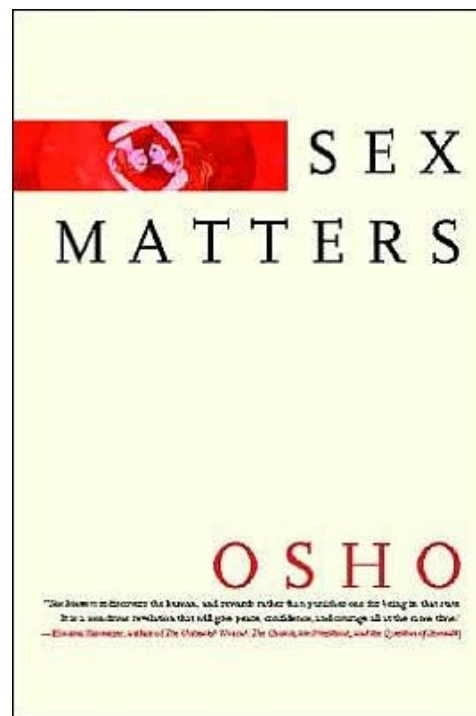
gọi ông là “đạo sư tình dục” (sex-guru) và gọi chủ trương của ông là “tự do tình dục”.

Trên quan niệm đạo học phương Đông, tình dục là một dạng vận hành của năng lượng. Năng lượng hàm chứa trong con người biểu hiện dưới nhiều dạng của ái dục mà dạng ái dục quan trọng nhất là hữu ái (bhavatrana), tức là sự khao khát được tồn tại. Trong sự khao khát đó thì tình dục là dạng ái dục cụ thể nhất, mang nặng tính vật chất nhất. Tình dục do đó là bản năng cơ bản nhất của mọi loài, nó không dính líu gì đến các giá trị do xã hội loài người đặt ra như thiện-ác, xấu-tốt, phải-trái. Sở dĩ tình dục hay bị lên án là vì mọi hoạt động xuất phát từ nó thường sinh ra những hậu quả phiền toái cho đời sống xã hội của con người. Cũng chính vì vậy mà con người thường bị ức chế về tình dục, tuy luôn luôn nhớ nghĩ về nó nhưng cũng luôn luôn phải đè nén nó. Do đó tình dục là một trong những ức chế lớn nhất của con người, thật ra là ức chế chủ yếu của đời làm người. Nền tâm lý học phương Tây cũng đã có những phát hiện tương tự.

Vì vậy khi Osho chủ trương con đường giải thoát là phải đối diện, nếm trải mọi năng lực bị ức chế để có thể siêu việt và chuyển hoá chúng, thật ra ông không thể không nói đến tình dục, nếu ông thật sự nhất quán với chính mình. Và thực ra mỗi kẻ tầm đạo, một khi đã đi vào con đường tích cực và chuyển hoá, cũng phải tìm cho mình một phương thức riêng để chuyển hoá năng lực của tình dục. Đó là một con đường chứa nhiều hiểm nguy. Nhưng muốn “chuyển hoá” thì đó là con đường không thể tránh né, cũng như hoa sen không thể toả hương thơm nếu không bám chặt vào bùn đất để rút tia tinh hoa của năng lực nằm trong bóng tối. Và đó chính là con đường *Kim cương thừa* mà từ thế kỷ thứ 8, con người đã thực hành để đạt đến sự thành tựu.

Mặc dù những đệ tử của Osho không thể đạt được thành tựu như ông mong muốn, nhưng đã hai thập kỷ kể từ ngày ông mất, những tác phẩm của ông đã phổ biến trên khắp thế giới dưới sự bảo hộ của Hiệp hội Osho Toàn cầu. Phương pháp Thiền của ông bắt đầu được truyền bá vào Việt Nam thông qua các cuốn sách và các

lớp học thiền định. Ở Việt Nam hay ở bất cứ nước nào trên thế giới, rõ ràng phương pháp của ông đã khiến cho con người có được lý thuyết sống hợp lý, giúp giải thoát

khỏi sự áp chế của các dục vọng, chuyển hóa năng lượng dục thành một thứ năng lượng sống có ích.

Khuê Đăng

**© 2010 Tạp chí Thanh niên
PHÍA TRƯỚC**

Học giả Bùi Ngọc Sơn – một nhà hiến pháp học và giảng viên Luật ở Việt Nam – dường như là một trong những học giả hiếm hoi đặt vấn đề về hạn chế của việc sửa đổi Hiến pháp. Đây là vấn đề mang tính học thuật nhưng cần thiết trong việc đặt ra những nền tảng lý thuyết cho công cuộc xây dựng Nhà nước pháp quyền. Chỉ khi nào chúng ta lập luận một cách lo-gíc, có dẫn chứng, thuyết phục được người dân về những nguyên tắc nền tảng của nền pháp trị, thì bản Hiến pháp được sửa đổi mới có tính chính danh và được người dân tin tưởng.

Thảo luận cùng học giả Bùi Ngọc Sơn: Sửa đổi Hiến pháp, trưng cầu dân ý và chủ quyền tối cao của nhân dân

—Thanh Thủy—

**NGHIÊN CỨU
LẬP PHÁP**
VĂN PHÒNG QUỐC HỘI

DIỄN ĐÀN VỀ NHÀ NƯỚC, PHÁP LUẬT, CHÍNH SÁCH
 ISSN 1859-297X Thứ bảy, 18/09/2010, 00:20 (GMT+7)

Trang chủ	Nhà nước và pháp luật	Bản vẽ dự án luật	Chính sách	Thực tiễn pháp luật	Kinh nghiệm quốc tế	English
-----------	-----------------------	-------------------	------------	---------------------	---------------------	---------

Nhà nước
 Sửa đổi quy trình sửa đổi Hiến pháp

Chất lượng của một bản Hiến pháp phụ thuộc phần lớn vào việc nó được làm ra theo quy trình, công nghệ như thế nào. Tương tự như vậy, chất lượng của một cuộc sửa đổi Hiến pháp phụ thuộc phần lớn vào quy trình và công nghệ sửa đổi nó. Một Hiến pháp dân chủ là một Hiến pháp dân định. Người ta khó có thể mong chờ những nội dung dân chủ trong một Hiến pháp khảm định, Hiến pháp do vua hay một nhà độc tài ban hành. Để có một Hiến pháp hoàn hảo hơn, Việt Nam cần một quy trình sửa đổi Hiến pháp hoàn hảo hơn. Muốn vậy, chúng ta cần phải làm những gì khác với trước đây, những việc làm mới.

1. Ai sửa đổi Hiến pháp?
 Hiến pháp Việt Nam quy định Quốc hội có quyền "làm Hiến pháp và sửa đổi Hiến pháp" (Điều 84). Quy định này khá thống nhất với quan niệm của Việt Nam về Hiến pháp, về Quốc hội, và về quyền lập hiến. Hiến pháp ở đây được quan niệm là một văn bản của Nhà nước, một hình thức để Nhà nước tổ chức bộ máy của mình, củng cố sức mạnh của Nhà nước, xác định các mục tiêu của Nhà nước. Do đó, Hiến pháp do Nhà nước ban hành. Quốc hội, cơ quan được coi là "cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất", có quyền ban hành Hiến pháp. Nếu Hiến pháp do Quốc hội ban hành, đương nhiên, Quốc hội có quyền sửa nó.

Phóng sự ảnh

 Xem tạp chí in
 NCLP Số 08 ((169)
 tháng 4/2010) 20/04/2010
 Các số khác
 Các bài xem nhiều

thuộc về nhân dân. Bằng quyền lập hiến, nhân dân thành lập ra Nhà nước và trao quyền cho Nhà nước." Ông cho rằng quy trình sửa đổi Hiến pháp hiện nay "khá mơ hồ." Quốc hội áp dụng cùng một quy trình cho sửa đổi luật và sửa đổi Hiến pháp. Ông xem đó là "hiện tượng lạ" xét dưới góc độ của Hiến pháp thành văn, nhưng có thể được giải thích "khi tham chiếu với chủ thuyết Quốc hội tối cao mà Hiến pháp theo đuổi." Thế nhưng, ông nhận định, "sự đồng nhất quy trình sửa đổi Hiến pháp và quy trình sửa đổi luật có nghĩa là Quốc hội có quyền tối cao trong việc sửa đổi Hiến pháp." Vì vậy, trả lại quyền lập hiến cho nhân dân cũng đồng nghĩa với việc phải sửa đổi quy trình sửa đổi Hiến pháp.

Bài viết này nhằm giới thiệu và thảo luận một số điểm của học giả Bùi Ngọc Sơn nêu ra trong bài viết "Sửa đổi quy trình sửa đổi Hiến pháp" đăng trên tạp chí Nghiên cứu Lập pháp tháng 9/2010. Người viết bài này ủng hộ lập luận của ông Bùi Ngọc Sơn liên quan đến quyền trưng cầu dân ý để phúc quyết sửa đổi Hiến pháp của người dân, nhưng đề nghị rằng chủ quyền tối cao

của nhân dân không thể bị hạn chế bằng việc phân biệt giữa quy trình và kết quả.

Ông Bùi Ngọc Sơn khẳng định cần thay đổi quan niệm về Hiến pháp, "coi Hiến pháp như một hình thức pháp lý mà người dân áp dụng đối với Nhà nước và tuyên bố những mục tiêu, lý tưởng chung của nhân dân." "Nói cách khác, quyền lập hiến

Sau khi điểm sơ qua một số mô hình trên thế giới, ông Bùi Ngọc Sơn cho rằng mô hình "phức tạp của lập pháp" (tức lập pháp không kiểm soát toàn bộ quá trình sửa đổi Hiến pháp mà có những yếu tố phức tạp hơn trong quy trình), cùng với trưng cầu dân ý là một lựa chọn phù hợp cho Việt Nam. Cụ thể, ông đề nghị quy trình rằng "hai phần ba tổng số đại biểu quốc hội có

quyền đặt ra vấn đề sửa đổi Hiến pháp". Sau đó "Quốc hội có thể ban hành một Nghị quyết về việc bầu cử Hội nghị sửa đổi Hiến pháp" và "các tỉnh sẽ bầu những đại diện tham gia vào Hội nghị này". Cuối cùng, "những điều đã được Hội nghị Hiến pháp đồng ý phải được đem cho nhân dân bỏ phiếu phê chuẩn trong một cuộc trưng cầu dân ý toàn quốc." Điều kiện không thể thiếu trong quá trình là "các phương tiện truyền thông cần tích cực đăng các nghiên cứu giải thích các điều khoản sửa đổi Hiến pháp" và "giới luật học cần hoạt động tích cực thông qua các hoạt động báo chí, hội thảo, và diễn đàn." Nhận định này hoàn toàn chính xác: một sự thảo luận rộng rãi, tự do sẽ giúp cho người dân có đầy đủ thông tin và đưa ra một sự lựa chọn hợp lý nhất.

Nhưng liệu quy trình này có áp dụng vào lần sửa đổi Hiến pháp năm 2011 sắp tới? Ông Sơn cho rằng vì Hiến pháp không quy định cụ thể, sáng quyền của Quốc hội và Hội nghị hiến pháp có thể được tiến hành mà không gặp vấn đề trái với Hiến pháp hiện hành. Thế nhưng "vấn đề khó khăn nhất là có thể tổ chức trưng cầu dân ý để phê chuẩn sửa đổi Hiến pháp theo khuôn khổ Hiến pháp Việt Nam hiện hành không?" Hiến pháp hiện nay, điều 53, 84, 91 quy định về trưng cầu dân ý, nhưng không phải là trưng cầu dân ý trong việc sửa đổi Hiến pháp. Điều 147 về sửa đổi Hiến pháp trao quyền này cho duy nhất

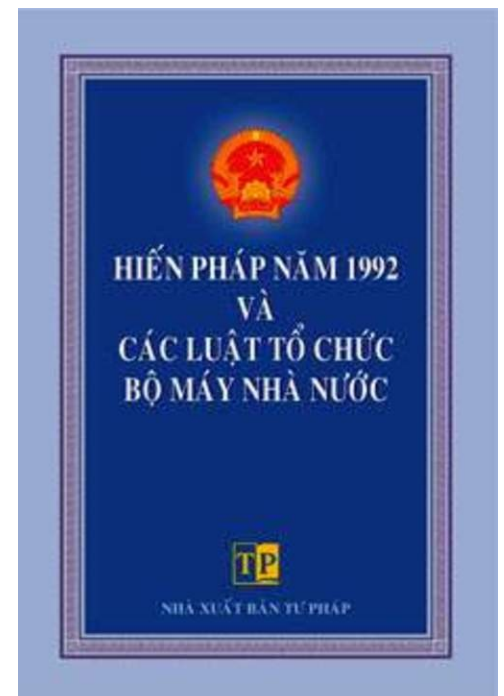
Quốc hội. Tuy vậy, trưng cầu dân ý lần này sẽ không vi hiến. Lập luận này xứng đáng được trích dẫn đầy đủ:

"Điều 147 không phải là nguồn duy nhất để sửa đổi chính thức Hiến pháp. Một trong những nguyên tắc cơ bản của việc xây dựng chính quyền hợp hiến ở Việt Nam được Hiến pháp ghi nhận là chủ quyền nhân dân được thể hiện qua quy định "tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân" (Điều 2). [...] Chủ quyền nhân dân là tối cao, có nghĩa trong quốc gia không có một quyền nào có thể áp đặt những ràng buộc pháp lý lên chủ quyền nhân dân. Chủ quyền nhân dân là một quyền nguyên thủy, một quyền nguồn gốc mà từ đó hình thành nên các quyền của chính quyền, nên các quyền phái sinh này không thể đặt ra những ràng buộc pháp lý lên chủ quyền nhân dân. Trong khi đó, trưng cầu dân ý là một hình thức toàn vẹn nhất của chủ quyền nhân dân. Bằng việc thực hiện quyền trưng cầu dân ý, nhân dân trực tiếp hành xử chủ quyền nhân dân của mình. Vì vậy, người ta không thể đặt ra vấn đề tính hợp hiến của trưng cầu dân ý xét theo nghĩa bản chất. Nói cách khác, bản chất của hành vi trưng cầu dân ý không thể được xem xét trên phương diện hiến tính, mặc dù người ta có thể xem xét tính hợp hiến của thủ tục, quy trình, kết quả của một cuộc trưng cầu dân ý."

Đến đây, người viết hoàn toàn đồng ý với lập luận rằng không

một quyền phái sinh nào có thể đặt những ràng buộc pháp lý lên chủ quyền tối cao và căn bản. Tuy vậy, người viết bài này cho rằng sự phân biệt giữa quy trình và kết quả của trưng cầu dân ý là không hợp lý. Ông Bùi Ngọc Sơn đưa ra sự phân biệt giữa "hành vi trưng cầu dân ý" – không thể được xem xét trên phương diện hiến tính, và "các thủ tục, quy trình, kết quả của một cuộc trưng cầu dân ý" vốn có thể bị xem xét tính hợp hiến. Thế nhưng, đã nói người dân là chủ quyền tối cao, thì ai có quyền xem xét tính hợp hiến của kết quả trưng cầu dân ý thể hiện nguyện vọng của nhân dân? Chẳng nhẽ các quyền phái sinh có quyền làm điều này sao, và dựa vào tiêu chí nào, ai là người quyết định tiêu chí nếu không có sự đồng thuận của chủ quyền tối cao là nhân dân?

Bên cạnh đó, lập luận rằng việc sửa đổi Hiến pháp bị hạn chế bởi chính bản Hiến pháp bị sửa đổi chỉ có giá trị khi bản Hiến pháp bị sửa đổi bản thân nó là sản phẩm của sự đồng thuận của người dân. Sự ràng buộc đó về bản chất là sự ràng buộc của thế hệ trước lên thế hệ sau, vì những lợi ích mà sự ràng buộc

đó mang lại cho nhân dân nói chung. Thế nhưng, ai cũng biết rằng bản Hiến pháp hiện tại, cũng như từ các bản Hiến pháp 1959, 1980, 1992 không hề được người dân phúc quyết thông qua. Vì vậy, trong lần sửa Hiến pháp này, việc trả lại chủ quyền tối cao cho nhân dân không chỉ mang ý nghĩa quyền phúc quyết của người dân qua trưng cầu dân ý, mà còn là quyền của người dân trong việc quyết định thể chế chính trị của mình.

Trong trường hợp chúng ta đồng ý với ông Bùi Ngọc Sơn rằng có những hạn chế của việc sửa đổi Hiến pháp, cụ thể là "cấu trúc cơ bản của chính quyền hay hệ thống chính trị mà Hiến pháp xác lập," câu hỏi đặt ra rằng liệu các Hiến pháp 1959, 1980 và Hiến pháp hiện tại 1992 có tuân thủ yêu cầu này không? Câu trả lời chắc chắn là không. Các bản Hiến pháp này không những không tuân thủ quy trình sửa đổi Hiến pháp của Hiến pháp 1946, mà còn thay đổi hoàn toàn thể chế chính trị, từ "dân chủ cộng hòa" sang "cộng hòa xã hội chủ nghĩa." Có thể có ý kiến cho rằng bản thân Hiến pháp 1946, vì tình trạng chiến tranh, cũng đã không được đưa ra cho nhân dân phúc quyết và vì vậy các Quốc hội sau đó không bị ràng buộc. Tuy vậy, lý của các Hiến pháp đó vì đã

Hiến pháp 1959 và 1980 đều viện dẫn Hiến pháp 1946 trong lời mở đầu và qua đó công nhận Hiến pháp 1946 như là văn bản cơ bản mà các Hiến pháp sau kế thừa và tiếp nối.

Lời mở đầu của Hiến pháp 1959 ghi rõ Hiến pháp 1959 bắt nguồn từ nhu cầu sửa đổi Hiến pháp 1946, chứ không phải là một bản Hiến pháp mới hay bản Hiến pháp đầu tiên: "Trong giai đoạn mới của cách mạng, Quốc hội ta cần sửa đổi bản Hiến pháp năm 1946 cho thích hợp với tình hình và nhiệm vụ mới."³ Hiến pháp 1980 cũng ghi rõ: "Kế thừa và phát triển Hiến pháp năm 1946 và Hiến pháp năm 1959, Hiến pháp này tổng kết và xác định những thành quả đấu tranh cách mạng của nhân dân Việt Nam trong nửa thế kỷ qua, thể hiện ý chí và nguyện vọng của nhân dân Việt Nam, bảo đảm bước phát triển rực rỡ của xã hội Việt Nam trong thời gian tới."⁴ Và Hiến pháp 1992: "Qua các thời kỳ kháng chiến kiến quốc, nước ta đã có Hiến pháp năm 1946, Hiến pháp năm 1959 và Hiến pháp năm 1980."⁵ Rõ ràng tất cả các Hiến pháp của Việt Nam đều tự nhận là văn bản kế thừa của Hiến pháp 1946, và vì vậy không có lý do gì có thể biện minh cho việc thiếu giá trị pháp lý của các Hiến pháp đó vì đã không tuân thủ quy trình sửa đổi mà Hiến pháp 1946 đặt ra.

Như vậy, dù đặt ra hay không đặt ra hạn chế của việc sửa đổi Hiến pháp, đặt vấn đề cấu trúc và bản chất hệ thống chính trị nhân dân phúc quyết là không thể né tránh, và hoàn toàn phù hợp với chủ quyền tối cao của nhân dân và nguyên tắc pháp trị. Trong lần sửa đổi Hiến pháp lần này, chính vì dư luận và nhiều

học giả đồng thuận trong việc tôn trọng chủ quyền tối cao của người dân trong vấn đề lập hiến, bằng một cuộc trưng cầu dân ý đầu tiên trong lịch sử, thiết nghĩ không có lý do gì để một lần nữa tước đi quyền phát biểu nguyện vọng về thể chế chính trị của nhân dân, một thể chế trong đó chúng ta và các thế hệ kế tiếp sống và làm việc.

Người viết bài này mong nhận được thảo luận từ độc giả, và hồi đáp từ tác giả Bùi Ngọc Sơn trên tinh thần thảo luận học thuật mang tính xây dựng.

T.T.

**© 2010 Tạp chí Thanh niên
PHÍA TRƯỚC**

¹ Xem bài tại <http://www.ncplp.org.vn/nha-nuoc-va-phap-luat/ly-luan-ve-nha-nuoc/sua-111oi-quy-trinh-sua-111oi-hien-phap>

² Xem Stephen Holmes, Precommitment and the Paradox of Democracy, trong Constitutionalism and Democracy (Jon Elster and Rune Slagstad, eds., Cambridge University Press 1997), tr. 195-240.

³ Hiến pháp Việt Nam Dân chủ Cộng hòa năm 1959. http://laws.dongnai.gov.vn/1951_to_1960/1960/196001/196001010001

⁴ Hiến pháp CHXHCNVN năm 1980. http://laws.dongnai.gov.vn/1971_to_1980/1980/198012/198012190001/lawdocumentview

⁵ Hiến pháp CHXHCNVN năm 1992. http://laws.dongnai.gov.vn/1991_to_2000/1992/199204/199204180001

HÀM NGHI: MỘT NHÀ ÁI QUỐC, MỘT NGHỆ SĨ ĐA TÀI

Kỳ V

Tạp chí Thanh Niên PHÍA TRƯỚC gửi đến quý bạn đọc Kỳ V trong loạt bài "Hàm Nghi: Một nhà ái quốc, một nghệ sĩ đa tài". Trong thời gian sống lưu đầy tại Algeri, Hoàng tử xứ Annam – Le Prince d'Annam đã được rất nhiều giới văn nghệ sĩ nổi tiếng biết đến qua tính tình khiêm nhả và khả năng hội họa.

Một nhà Điều Khắc

Ngoài Sepkina-Kupernhic và một vài người bạn người Nga khác như con gái của nhà văn Krextôpxki là M.V. Krextôpxkaia, Hoàng tử Annam còn quen biết với nhiều người nổi tiếng trong giới văn nghệ sĩ ở Pháp. Trong số văn nghệ sĩ đó có các nhà thơ Pierre Louys, nữ sĩ Judith Gautier, Suzanne Meyer-Zundel, v.v...

Pierre Louys là một nhà thơ nổi tiếng về gợi tình (erotic) và đồng tình luyến ái vào cuối thế kỷ thứ 19. Tác giả không rõ ông quen biết với Vua Hàm Nghi trong dịp nào, có lẽ là tại Alger, tuy nhiên bà Judith Gautier cho biết rằng chính nhà thơ Pierre Louys đã giới thiệu bà với Hoàng tử Annam vào năm 1900.

Judith Gautier

Ông Nguyễn Ngọc Giao cho biết về người nữ nghệ sĩ này như sau:

«Bà Judith Gautier là con gái của đại văn hào Théophile Gautier. Bà là người tài sắc vẹn toàn nổi bật trên văn đàn thời ấy, (từng làm mê mẩn những

người như nhà văn Victor Hugo, nhạc sĩ R. Wagner v.v.) và tác giả của 50 tác phẩm. Bà viết tiểu thuyết, làm thơ, dịch thơ Đường, sáng tác kịch và nặn tượng (điều khắc). Bà cũng là người phụ nữ đầu tiên được bầu vào Hàn lâm viện Goncourt. Bà học chữ Hán, say mê các nền văn hoá Á Đông và đã dịch hoặc phóng tác những tác phẩm Trung Hoa, Nhật Bản, Ấn Độ. Điều ít ai được biết là ba năm trước khi quen biết với Hàm Nghi, bà đã sáng tác một chuyện ngắn «Ông Hoàng thủ cấp máu đỏ» mà chủ đề là cuộc kháng chiến của Hai Bà Trưng (truyện này được đăng trên báo nguyệt san La Revue de Paris số đề ngày 15-12-1897.)

Không có gì ngạc nhiên nếu trong những năm đầu thế kỷ thứ 20, Judith Gautier có viết một vở kịch thơ «Les Portes Rouges» (Những cánh cửa đỏ) trong đó có nhiều bài thơ và điều khắc chân dung Hàm Nghi.

Một đoạn thơ tiêu biểu nói lên tình cảm và sự trân quý đối với nhà ái quốc nghệ sĩ này:

Đất nước tan tành, giống ni xé lẻ
Bình minh cuộc đời vấy máu
Ôi ! Quân vương niên thiếu lên ngôi
Rồng quẩn quai dưới thềm, hấp hối.
Trong đau khổ anh sẽ lớn lên
Tên man di xâm phạm, tên phản bội
khốn cùng
Cướp đi của anh đất nước giang sơn
Nhưng trước mặt anh đây, thế giới vô
biên, chân trời mở rộng...

Theo tài liệu của ông Nguyễn Ngọc Giao thì Vua Hàm Nghi rất thân với Judith Gautier và Suzanne Meyer-Zundel. Gia đình Vua Hàm Nghi thường sang Pháp nghỉ hè và trong nhiều năm đã thuê nhà cạnh nhà bà Gautier ở thành phố Dinard ven biển Manche, kể cả sau

khi bà Gautier từ trần. Năm 1914, trước ngày Đệ nhất Thế chiến bùng nổ, hai bà Gautier và Meyer-Zundel đáp tàu sang Alger chơi theo lời mời của Hoàng tử Annam và họ đã lưu lại Villa Gia Long trong hai tuần lễ. Sau khi trở về Pháp, ba năm sau thì bà Judith Gautier từ trần vào ngày 26 tháng 12 năm 1917. Vì chiến tranh đang tiếp diễn, Vua Hàm Nghi không sang Pháp tiễn đưa người bạn nghệ sĩ mà ông xem rất thân tình. Tuy nhiên, theo ông Nguyễn Ngọc Giao cho biết thêm:

«Ngôi mộ của bà còn mang chứng tích của mối tình bạn hiếm có ấy. Sau khi bà Gautier mất, bà Suzanne Meyer-Zundel thấy trong phòng của bạn có mấy câu chữ Hán do chính Vua Hàm Nghi tặng. Bà không hiểu nghĩa nên đã tô vẽ lại rồi gửi sang Alger hỏi Vua Hàm Nghi. Năm 1918, Vua Hàm Nghi trả lời lại và bà Meyer-Zundel đã cho khắc hai hàng chữ đó trên nắp ngôi mộ của bạn mình.

Ở cột bên trái có ba chữ «Tử Xuân Bái» – Tử Xuân là tên hiệu của Nguyễn Phúc Ưng Lịch tức Vua Hàm Nghi, Bái là cúi chào. Cột bên cạnh là «Ngã Ma Y Gia» và phía trên là «Nhật Lai Thiên». Với bạn bè rất thân, trong đó có Vua Hàm Nghi, bà Judith Gautier thường tự xưng là Maya, do đó Ngã Ma Y Gia có thể hiểu là «Tôi Là Maya», còn câu «Nhật Lai Thiên» có thể hiểu là Ngày (Thiên) Ánh sáng mặt trời (Nhật) hiện ra (Lai) do vua Hàm Nghi dịch ra từ câu «La Lumière du Ciel arrive»

Đó là sự giải thích của ông Nguyễn Ngọc Giao, tác giả bài «Hàm Nghi Nghệ Sĩ».

Khi tìm hiểu thêm về bà Judith Gautier, người viết được biết bà là một người có đầu óc vô cùng khoáng đạt và có nhiều

thiên tài về nghệ thuật. Triết lý sống của bà là sự tự do: "Với tự do tôi sống; với tự do tôi bước vào tuổi già và với tự do tôi sẽ đi vào cõi chết" (*with liberty, I live; with liberty I age and with liberty I will die.*) Với triết lý và lối sống tự do phóng khoáng như trên vào cuối thế kỷ thứ 19, Judith Gautier được rất nhiều người nổi tiếng theo đuổi, trong đó có đại văn hào Victor Hugo và nhạc sĩ Richard Wagner...

Bà bỏ công nghiên cứu và học hỏi về nhiều nguồn văn hóa và đặc biệt là văn hoá Á Đông như Trung Hoa, Nhật Bản. Bà viết đọc và viết chữ Hán dù rằng chưa bao giờ đặt chân đến Á châu. Bà cũng am hiểu về âm nhạc và có viết sách tựa đề "Les musiques bizarres" (1900), nói về âm nhạc các nước Á Đông trong đó có Trung Hoa, Nhật Bản, Nam Dương (Java), Mã Lai và cả Đông Dương... Nhân dịp Triển lãm Quốc tế tại Paris năm 1900, bà Gautier có viết một bài về âm nhạc Việt Nam nhan đề *Les chansons Annamites*. Có lẽ mỗi giao tình giữa bà và vị Hoàng tử Annam đã thúc đẩy bà chú ý đến nền âm nhạc cổ điển của Việt Nam mà viết bài này.

Judith Gautier cũng là một nhà điêu khắc. Bà Suzanne Mayer-Zundel cho biết trong cuốn tiểu sử của bà Judith Gautier rằng chính tay Judith Gautier có tạc một bức tượng cho Vua Hàm Nghi, tuy nhiên không rõ hiện gia đình có còn giữ được bức tượng này hay không.

Bà Suzanne Meyer-Zundel, cũng là một nhà điêu khắc, từ trần vào năm 1971 nhưng có viết một cuốn hồi ký lấy tên là "Mười Lăm Năm sống bên cạnh Judith Gautier". Bà cho tiết lộ trong sách rằng vào tháng 11 năm 1926, chính bà đã tổ chức một cuộc triển lãm cho những bức tranh và bức tượng do Vua Hàm Nghi sáng tác tại Galerie Mantelet (đường La

Boetie, quận 8, Paris). Tuy nhiên, hiện nay không ai được biết những tác phẩm nào đã có người mua và hiện nay đang lưu lạc nơi nào.

Nhiều người tại Alger cho biết rằng sau khi Hoàng tử Annam dọn về ngôi biệt thự mới đặt tên Villa Gia Long, ông đã trang trí ngôi biệt thự này theo kiến trúc Á Đông. Đặc biệt trong vườn, ông có dựng một đền nhỏ, người Pháp gọi là «le temple» - không phải là chùa (pagode), để làm nơi ông đến hướng lòng về quê hương tổ quốc và ông bà tổ tiên.

Ngoài ra, trong khu vườn này nhà vua còn trang hoàng những bức tượng lớn nhỏ khác nhau do chính tay nhà vua tạc lấy. Tuy nhiên, sau ngày nước Algérie được độc lập thì Villa Gia Long lại thuộc quyền quản trị của Chính phủ Algérie, do đó sau khi giao cho Chính phủ Liên Xô sử dụng Villa Gia Long làm toà đại sứ thì người Algériens đã dời những bức tượng đó về cất đi. Tác giả không rõ những pho tượng này hiện giờ lưu lạc ở nơi nào. Còn ngôi biệt thự Villa Gia Long thì ngày nay đã trở thành sứ quán của Cộng Hoà Nga tại Số 7 đường "Chemin du Prince d'Annam". Tên này người Pháp và người Algériens đã thường gọi Vua Hàm Nghi trong thời gian mà Ngài đã sống tại thành phố Alger, thủ đô nước Algérie.

Riêng về những bức tượng nhỏ hơn thì vào năm 1935, khi Vua Hàm Nghi được 64 tuổi và đã sống lưu đầy tại Algérie hơn 45 năm, nhà vua có chụp một tấm ảnh cùng hai tay đang cầm bức tượng và đằng sau là những pho tượng lớn nhỏ khác do chính tay nhà vua sáng tác. Đặc biệt nếu nhìn kỹ thì chúng ta sẽ thấy giữa những bức tượng có lẽ bằng thạch cao màu trắng còn có một chiếc khánh bằng đồng. Đó là vật mà tại chốn cung đình, các bậc vua chúa thường dùng để đánh lên khi muốn gọi cung phi thái giám, người hầu kẻ hạ. Có lẽ chiếc khánh này do chính nhà vua chế tạo theo trí nhớ vì trong văn hóa của người Pháp lẫn người Á Rập không có dụng cụ này.

Số phận của những tác phẩm nghệ thuật của Vua Hàm Nghi hiện giờ có còn tồn tại hay không?

Ông Nguyễn Ngọc Giao cho biết:

Nhà sử học Pháp Charles Fourniau, một chuyên gia về Phong trào Cần Vương, người bạn thân của Việt Nam, cho chúng tôi biết ông đã từng gặp hai bà Như Mai và Như Lý và đã được hai bà cho xem một số tác phẩm của vua cha. Tiếc rằng khi ông đề nghị tổ chức một cuộc triển lãm thì hai bà từ khước. Cho đến nay (tháng 5-2008), con cháu

của bà Như Lý, tức là hậu duệ chính thức của Hàm Nghi, vẫn giữ đúng ý nguyện của hai người đã khuất. Không những thế, họ xem những tác phẩm nghệ thuật là sở hữu riêng tư không muốn công bố, dù dưới hình thức hình ảnh hay phim ảnh, cũng như họ dứt khoát gìn giữ ngôi mộ của Hàm Nghi ở nghĩa trang Thonac...

Về sự say mê nghệ thuật của Vua Hàm Nghi, sử gia Fournier cho biết thêm như sau:

Cựu Hoàng thường nặn tượng, vẽ tranh, có lần đã triển lãm tại Paris và có quen biết với nhà điêu khắc nổi tiếng Auguste Rodin. Ngài không hề kể chuyện về đời mình, song viết rất nhiều, không may tủ sách của ngài bị cháy thành ra hậu thế không được biết thêm chi tiết gì về 3 năm Ngài lưu lạc trong rừng sâu...»

Như vậy vào thời đó, Vua Hàm Nghi đã có nhiều tài năng về nghệ thuật và quen biết với nhiều nghệ sĩ nổi tiếng nhất Âu Châu như nhà thơ Pierre Louys, họa sĩ Judith Gautier, nhà điêu khắc Suzanne Meyer-Zundel, nhà văn Nga Sepkina-Kupernhic và đặc biệt là họa sĩ Gauguin cùng nhà điêu khắc Auguste Rodin (1840-1917). Đó là những tên tuổi mà cho đến bây giờ vẫn còn được xem như là những vì sao Bắc đẩu trong lãnh vực hội họa và điêu khắc tại Âu Châu. Điều này đáng được hãnh diện đối với một người Việt Nam mà cho đến năm gần hai mươi tuổi vẫn còn chưa biết gì về hội họa, chưa biết gì về điêu khắc cũng như là chưa biết gì về văn hoá và ngôn ngữ Tây Phương.

Trần Đông Phong

Mời quý độc giả tiếp tục đón đọc **Hàm Nghi: Một nhà ái quốc, một nghệ sĩ đa tài Kỳ 6** trong số tiếp theo.

Phóng sự hình ảnh:

Mộ Vua HÀM NGHI (Thonac, Pháp Quốc)

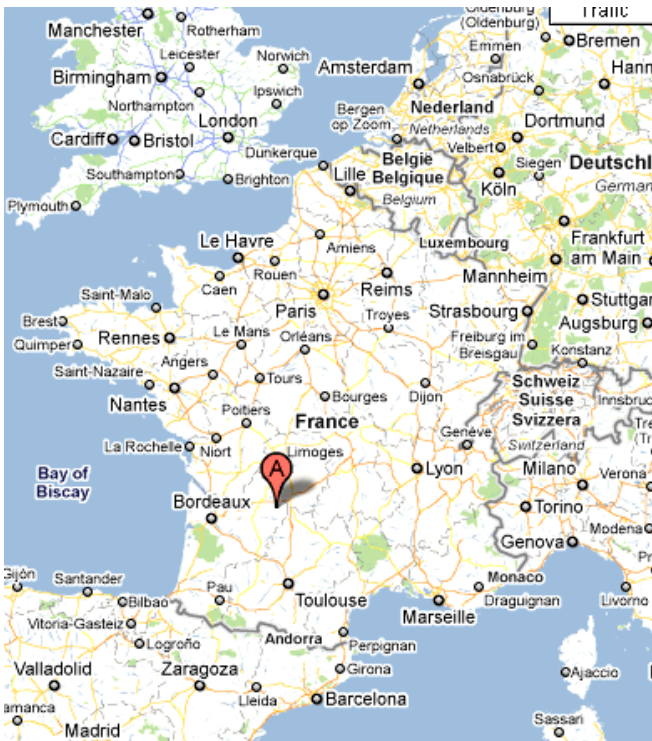

Ảnh: PHÍA TRƯỚC

Kết thúc bài viết về Vua Hàm Nghi, nhằm cung cấp thông tin mới nhất liên quan đến ngôi mộ của vua Hàm Nghi, cộng tác viên Tín Nghĩa của Tạp chí Thanh niên **PHÍA TRƯỚC** đã đi đến làng Thonac để viếng mộ và thực hiện phóng sự ảnh. Mời quý độc giả theo dõi các hình ảnh sau đây.

Vị trí làng Thonac nằm cách Paris phía Tây Nam 526 Km, cách Bordeaux 184 Km về hướng Đông (Mũi tên màu đỏ trên bản đồ).

Làng chỉ có 228 người dân cư ngụ, họ sống vào du lịch, nông nghiệp là chính.

Ở bất cứ nơi đâu, chỉ cần đánh chữ Mairie Thonac (Tòa Thị Sảnh Thonac) là máy định vị GPS, hướng dẫn bạn đến đúng chỗ.

Tuy vậy nghĩa trang của làng nơi chôn Vua Hàm Nghi thì hoàn toàn không được chỉ rõ, nhờ tìm hiểu thông tin trước khi đi, cũng như hướng dẫn của người dân địa phương, chúng tôi cuối cùng đã tìm được mộ Ngài sau hơn 6h đồng hồ vượt trên 500 Km.

Xe vừa đến làng Thonac, theo như lời tả của tác giả Mathilde Tuyết Trần (<http://www.tuyettran.de>) thì một năm cách đó khoảng 2 Km. Trong lúc lưỡng lự không biết bắt đầu từ đâu để tìm mộ vua Hàm Nghi thì thật may có một anh hầu bàn người Pháp trong khách sạn gần đó cho biết là cứ theo con lộ chính, đến ngã ba đầu tiên quẹo phải đi hết con dốc là tới (xem hình trên Google Map).

Vừa qua cổng đi thẳng đến bức tường đối diện, đếm từ trái sang, ngôi mộ nằm ở hàng thứ năm không lẫn vào đâu được. Một cảm xúc lạ khó tả cho những người có mặt ngày hôm đó, tại một vùng quê nhỏ tại Pháp, chen lẫn những cái tên người Pháp là những dòng chữ Việt Nam **Ham Nghi, Nhu May** (Công chúa), **Minh Duc**.

Ngôi mộ so với những hình chụp xem được trên Internet thấy sạch sẽ hơn là do bàn tay chăm sóc của người thân, người đến viếng. Trước mộ có hai tấm bia đá: **'Thời gian xóa bỏ tất cả nhưng không thể nào xóa đi kỷ niệm'** (Le temps efface tout n'efface pas le souvenir) và **'Chúng tôi sẽ không bao giờ quên Ông'** (Nous ne l'oublions jamais).

Nhanh tay nhặt cỏ, lau chùi xung quanh mộ, chị Dương Liễu sắp xếp lại bình hoa, bát nhang mang từ Paris xuống và nói: **'Hồi xưa đâu phải ai cũng có hân hạnh diện kiến Vua, mình phải sắm sửa lễ vật dâng hoàng dâng Vua'**.

Anh Thành Trí thêm vào:

'Lặn lội từ xa đến thấp nhang để tỏ lòng mến phục một vị Vua trẻ lên ngôi lúc 15 tuổi. Được ít tháng thì người Pháp tiến vào thành vây bắt do trước đó quan Tôn Thất Thuyết không chấp nhận Pháp đem quân vào cửa Ngọ Môn. Vua vào rừng kêu gọi dân chúng

nổi dậy chống Tây, chứ không quy hàng như những vị vua tiền nhiệm!'

Gilles, con gia đình Việt kiều theo Ba Mẹ thấp nhang cho Vua, có hỏi đi hỏi lại về lịch sử Việt Nam giai đoạn chống thực dân Pháp và rất tự hào về nguồn gốc Việt Nam của mình. Sang năm lên lớp Seconde, tương đương với lớp 10 bên nhà, Gilles rất hài lòng vì đã tham gia được chuyến đi này và chắc chắn là sẽ có khối chuyện để kể cho bạn bè vào ngày tựu trường.

Một chuyện nhỏ kỳ bí khó giải thích?

Có một chi tiết khá kỳ lạ là khi lên bài, xem lại những tấm ảnh chụp tại nghĩa trang, có một tấm hình bị đen, chỉ thấy mờ mờ bóng người. Sau khi xem ngay cả chuyên gia Nikon cũng không giải thích nổi vì với chiếc máy chuyên nghiệp **Nikon D300**, phải nói chụp hình xấu mới là chuyện khó còn đằng này chụp hình ngay giữa trưa mà lại bị tối đen, như cuộn phim bị cháy, thật là khó giải thích?

CTV PHÍA TRƯỚC thấp nhang trước mộ phần Vua Hàm Nghi và gia đình. Ảnh: PHÍA TRƯỚC. Ảnh: PHÍA TRƯỚC

Ảnh: PHÍA TRƯỚC

Ảnh: PHÍA TRƯỚC

Hình trên cùng: Lâu đài LOSSE nhìn từ ngoài đường. Hình bên phải phía dưới: Đường vào lâu đài

Lâu đài xây vào thế kỷ 14 do dòng họ Losse gốc Hà Lan, được Công chúa Nhữ Mary, con gái đầu lòng của Vua Hàm Nghi và Hoàng hậu Marcelle Aimée Léonie LALOË mua lại vào năm 1936. Lâu đài được bán lại vào năm 1999 và người ta đã xây dựng lại bên trong lâu đài cuộc sống vương giả cách đây nhiều thế kỷ.

Du lịch Pháp kết hợp thăm viếng mộ Vua Hàm Nghi, tại sao không?

Có một dạo khoảng vào năm 2007, đã có chương trình vận động chính phủ Pháp để được đem di hài Vua Hàm Nghi về chôn cất, người ta còn chuẩn bị sẵn khu một tốt nhất để an táng Vua bên cạnh những người thân. Nhưng cuối cùng sự việc chẳng đến đâu vì gia đình không muốn di chuyển thi hài người quá cố.

Phải đến tận nơi xem thì mới thấy khó khăn cho việc di chuyển này vì ngôi mộ là nơi chôn cất của cả gia đình từ Vua Hàm Nghi cho đến bà Hoàng hậu Marcelle Aimée Léonie LALOË, các Công chúa Như May, Hoàng tử Minh Đức (Công chúa Như Ly được chôn nơi khác). Bây giờ nếu đem Vua Hàm Nghi về Việt Nam và để lại những người khác thì gây ra cảnh ly tán, còn nếu đem theo thì

cũng khó vì những người kia không quen biết phong thổ Việt Nam. Thôi thì cứ theo ý nguyện gia đình là tốt.

Nếu như tại Việt Nam có những tours du lịch cho người Pháp, tour đi Điện Biên, tour đi Củ Chi cho người Mỹ, thì dành cho khách du lịch Việt Nam đến Pháp ngoài việc viếng thăm các danh lam thắng cảnh tại Paris như tháp Eiffel, nhà thờ Đức Bà, viện bảo tàng Louvre, vườn hoa Tulerie...giả như có một tour đi thăm ngôi làng người Pháp Đông Dương *(Saint Livrade), sau đó ghé làng Mai (Thầy Thích Nhất Hạnh) cách đó 70km, rồi ghé về thắp nhang mộ vua Hàm Nghi, viếng lâu đài Losse, của bà Hoàng Hậu và cô công chúa Nhữ Mary, tại sao không ?

Tín Nghĩa

© 2010 Tạp chí Thanh niên **PHÍA TRƯỚC**

TIN VIỆT NAM

20/8-20/9

PHÍA TRƯỚC tóm lược và gửi đến độc giả các bản tin chính về Chính trị-Xã hội-Kinh tế tại Việt Nam từ ngày 20/8 đến ngày 20/9 như sau. Quý độc giả có thể gửi các bản tin nổi bật vừa xảy ra tại Việt Nam, kèm theo các lời bình luận về địa chỉ email của **PHÍA TRƯỚC** tại contact.phiatruoc@gmail.com. **PHÍA TRƯỚC** sẽ đăng lại các ý kiến, bình luận trong mục **Bạn đọc viết** tại trang chính <http://phiatruoc.info>.

Chính trị

Mục tiêu phát triển thiên niên kỷ - Biển Đông - Điện hạt nhân

Sáng 20/9 - theo giờ địa phương (tối cùng ngày theo giờ Hà Nội), Hội nghị cấp cao của Liên hợp quốc (LHQ) kiểm điểm việc thực hiện các Mục tiêu phát triển thiên niên kỷ (MDG) đã khai mạc trọng thể tại trụ sở Liên hợp quốc ở thành phố New York, Hoa Kỳ. Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết dẫn đầu đoàn đại biểu Việt Nam tham dự phiên họp.

Và thứ 6 ngày 24/9 tới đây, Hoa Kỳ và Asean sẽ thảo luận cách thức tăng cường hợp tác trong các lĩnh vực như kinh tế và an ninh, trong đó có chủ đề biển Đông. Được biết đồng chủ trì cuộc gặp này với Tổng thống Obama là ông Nguyễn Minh Triết, với cương vị lãnh đạo nước Chủ tịch Asean năm 2010.

Hiện tại, biển đông vẫn nằm trong sự căng thẳng và sự trở lại của Hoa Kỳ khiến Trung Quốc không hài lòng. Ngày 16/9, UBND tỉnh Quảng Ngãi phối hợp với Vùng 3 Hải quân tổ chức Hội nghị tập huấn quản lý, bảo vệ chủ quyền biển, đảo Tổ quốc cho hơn 300 đại biểu là lãnh đạo các địa phương ven biển, hải đảo và trưởng nhóm ngư dân.

Trong một khía cạnh khác về năng lượng quốc gia, UBND tỉnh Ninh Thuận đề nghị thay đổi địa điểm xây dựng nhà máy điện hạt nhân.

Lãnh đạo tỉnh cho rằng, hai nhà máy này nên tập trung đầu tư xây dựng ở phía Nam,

kết hợp phát triển công nghiệp, còn quỹ đất phía Bắc tỉnh dành để kêu gọi đầu tư phát triển du lịch. Nếu đặt nhà máy điện hạt nhân ở hai địa điểm, tỉnh sẽ khó thu hút đầu tư.

Kiến nghị này được Ủy ban Nhân dân tỉnh Ninh Thuận xem xét gần 6 tháng qua và đến ngày 23/8/2010 mới có công văn xin điều chỉnh địa điểm xây dựng.

Tham nhũng

Theo nguồn tin từ VnExpress, ngày 20/9 bị cáo Huỳnh Ngọc Sĩ (57 tuổi, nguyên giám đốc Ban quản lý dự án Đại lộ Đông Tây) được di lý từ Trại tam giam T16 - Bộ Công an vào thành phố Hồ Chí Minh để chuẩn bị hầu tòa trong phiên sơ thẩm sắp tới về tội "nhận hối lộ".

Theo cáo trạng của Viện Kiểm sát, trong thời gian giữ chức vụ Giám đốc Ban quản lý dự án (QLDA) Đại lộ Đông Tây, ông Huỳnh Ngọc Sĩ được giao chịu trách nhiệm toàn bộ các hoạt động của Ban. Để được trúng thầu hợp đồng "Tư vấn thiết kế" và "Tư vấn giám sát",

phía PCI đã đến gặp ông Sĩ để "lót tay" vị này khoảng 2.600.000 USD.

Kinh tế

CPI

Cục Thống kê Hà Nội cho biết, chỉ số giá tiêu dùng (CPI) trong tháng 9 của thủ đô đã tăng 0,96% so với tháng trước. Còn dự kiến chín tháng đầu năm nay, tăng tới 9,05% so cùng kỳ năm trước với tốc độ tăng giá bình quân một tháng là 0,71%.

Trong khi đó, CPI tháng 9 của thành phố Hồ Chí Minh cũng được công bố tăng 0,97% trong tháng 9. Nguyên nhân của mức tăng này được các chuyên gia thống kê xác định bởi tháng 9 là "mùa tựu trường", việc tăng học phí ở các trường dân lập và các trường Cao đẳng, Đại học đã dẫn đến chỉ số CPI của nhóm này tăng mạnh như trên.

Các chuyên gia Cục thống kê cũng dự đoán, năm 2010, chỉ số giá tiêu dùng của Hà Nội tăng 8,63% so năm trước. (Trước đó, Ủy ban nhân dân thành phố xác định mục tiêu CPI cả năm 2010 của Hà Nội ở khoảng 7%).

Trong tháng 9, giá vàng 99,99 bán ra trên thị trường tư nhân có lúc lên tới mức xấp xỉ 3 triệu đồng/ chỉ đã đưa chỉ số giá vàng tăng 3,57% so với tháng trước. Chỉ số giá đô la USD trong tháng tăng 1,35%. Dự kiến chín tháng đầu năm so cùng kỳ năm trước, chỉ số giá vàng tăng 37,6%, chỉ số giá USD tăng

6,92%. Cục thống kê Thành Phố Hồ Chí Minh cũng đã công bố chỉ số giá tháng này của thành phố Hồ Chí Minh là 0,97%. Nhóm giáo dục tại thành phố Hồ Chí Minh tăng đột biến 5,57%.

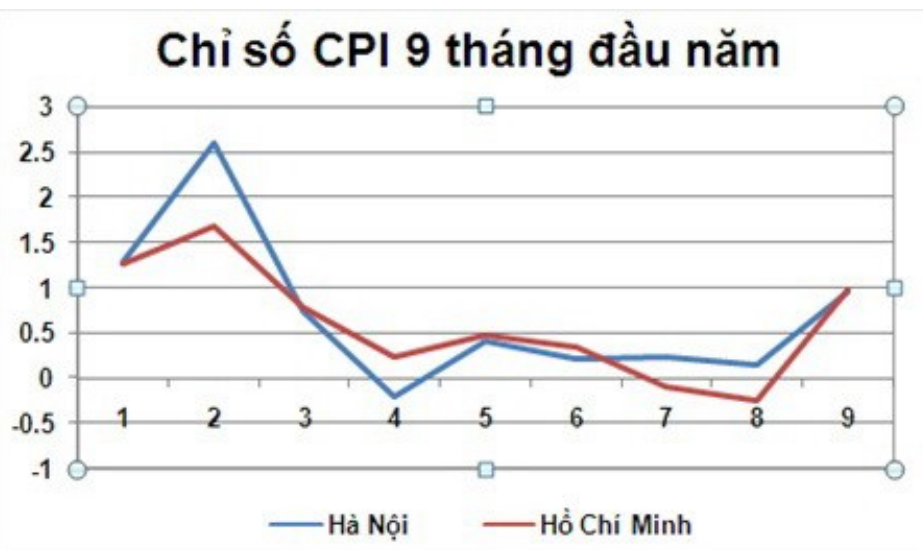
Xuất-nhập khẩu

Tổng kết tháng 8, Tổng cục Hải quan cho biết, kim ngạch xuất khẩu đạt trên 6,857 tỷ USD; nhập khẩu đạt 7,252 tỷ USD. Với kết quả này, nhập siêu tháng qua chỉ khoảng 395 triệu USD, mức thấp nhất kể từ tháng 4/2009. Khép lại tháng 8, cả xuất khẩu và nhập khẩu đều đạt kỷ lục, với kim ngạch xuất khẩu tiến sát mốc 7 tỷ USD, cao hơn cả giai đoạn cực thịnh của xuất khẩu vào khoảng giữa năm 2008.

Nhập khẩu cũng đạt kim ngạch cao nhất kể từ đầu năm và chỉ thấp hơn chút ít so với mốc 7,4 tỷ USD của tháng 12/2009. Tuy nhiên, theo "báo cáo tình hình kinh tế xã hội năm 2010" bộ Kế hoạch và Đầu tư vừa công bố, tính tổng thể, cán cân thanh toán quốc tế của Việt Nam trong năm 2010 có thể thâm hụt khoảng 4 tỷ USD. Con số trên gây sự bất ngờ lớn. Bởi cách nay hai tháng vào ngày 9/7, Ngân hàng Nhà nước vừa chính thức khẳng định, nửa đầu năm 2010, cán cân thanh toán tổng thể của Việt Nam dương tới 3,43 tỷ USD, nhờ được bù đắp từ thặng dư vốn đầu tư nước ngoài (cả trực tiếp và gián tiếp), thặng dư chuyển tiền một chiều...

Đầu tư nước ngoài và FDI

Báo cáo tình hình kinh tế xã hội

	2008	2009	2010 e/	2011 f/
Vốn thực hiện	11,5	10	11	11,5
Vốn nước ngoài đưa vào Việt Nam	9,2	7,3	8	8,4
Tổng vốn đăng ký	71,7	23,1	21	20
Đăng ký cấp mới	66,5	17,2	16,5	16
Đăng ký bổ sung	5,2	5,9	4,5	4
Nhập siêu	3,8	1,9	3	2,9
Xuất khẩu (không kể dầu thô)	24,2	24,2	31,2	34,4
Nhập khẩu	28	26,1	34,2	37,3
Nợ ngân sách	2	2,7	2,9	3,1

năm 2010 và dự kiến kế hoạch phát triển kinh tế xã hội năm 2011 của Bộ Kế hoạch và Đầu tư trình lên thường trực Chính phủ trong kỳ họp vừa qua cung cấp những số liệu mới nhất về khả năng hoàn thành kế hoạch thu hút FDI, cũng như dự kiến kế hoạch năm 2011. Theo bản phụ lục kèm theo báo cáo này, vốn FDI thực hiện năm 2010 có khả năng đạt mục tiêu 11 tỷ USD, tuy nhiên, vốn chuyển thực qua cán cân thanh toán quốc tế có thể chỉ đạt 8 tỷ USD, thay cho con số 9 tỷ USD của kế hoạch năm nay. Nhưng nếu so với con số tương ứng của năm 2009, lượng vốn FDI vào Việt Nam trên thực tế vẫn tăng khoảng 9,6%.

Các con số ước tính về vốn đăng ký cũng sụt giảm hơn so với kế hoạch và thực hiện năm 2009. Cụ thể, vốn đăng ký cấp mới ước chỉ đạt 16,5 tỷ USD, còn kém chỉ tiêu kế hoạch 2,5 tỷ USD. So với thực hiện của năm 2009, con số này cũng giảm mất 4,3%.

Xã hội

Văn Hoá

Bộ phim truyền hình nhiều tập "Lý Công Uẩn - Đường tới thành Thành Long" đã gặp phải sự phản đối mạnh đến mức cho tới nay vẫn chưa được chiếu trên đài truyền hình như dự kiến trong tháng này, trong khuôn khổ Đại lễ 1000 năm Thăng Long.

Nhà nghiên cứu Nguyễn Đức Xuân nhận xét khung cảnh trong phim hoàn toàn Trung Hoa. Ông nhấn mạnh thêm: "Không nên chiếu phim này trong dịp đại lễ 1.000 năm Thăng Long-Hà Nội. Nếu một đất nước lệ thuộc về chính trị còn có thể lấy lại nhưng lệ thuộc về văn hóa thì ngàn đời mất nước và trở thành chư hầu"

Giáo dục

Ngày 5/9, đồng loạt các trường trên toàn quốc đã khai giảng niên học mới. Ngày 20/9, Bộ GD&ĐT có công văn gửi UBND các tỉnh, thành yêu cầu kiểm tra, giám sát và xử lý nghiêm các trường học lạm thu.

Bộ yêu cầu cơ sở giáo dục phải thực hiện công khai các khoản thu-chi, thực hiện nghiêm túc quy định về mức thu đối với đối tượng được miễn, giảm học phí và hỗ trợ chi phí học tập cho học sinh theo đúng quy định của UBND tỉnh thành. Cơ sở giáo dục nào không thực hiện nghiêm túc sẽ bị xử lý nghiêm theo luật định. Hiện tại, vấn đề tham nhũng trong giáo dục, cũng như lạm thu, lạm chi từ giáo dục vẫn đang là vấn đề nổi cộm.

Elbi Tổng hợp

PHÍA TRƯỚC tóm lược và gửi đến độc giả các bản tin thế giới từ ngày 20/8 đến ngày 20/9 như sau. Mời quý độc giả gửi các bản tin nổi bật kèm theo các lời bình luận về địa chỉ email contact.phiatruoc@gmail.com. **PHÍA TRƯỚC** sẽ đăng lại các ý kiến, bình luận trong mục **Bạn đọc** viết tại trang chính <http://phiatruoc.info>.

TIN THẾ GIỚI

20/8-20/9

Đức Giáo Hoàng Benedict Viếng Thăm Anh Quốc

Giáo hoàng Benedict 16 đã thăm viếng Anh quốc trong chuyến đi bốn ngày từ 16/9 đến 19/9. Trong lúc đang diễn ra nhiều căng thẳng giữa hai bên, dân chúng Anh đã chống lại

việc chính phủ dùng tiền thuế của dân để tài trợ cho chuyến viếng thăm của Đức Giáo hoàng. Đây là chuyến viếng thăm Anh quốc thứ nhì của vị lãnh đạo Tòa Thánh Vatican kể từ ngày vua Henry Đệ Bát cắt đứt liên hệ với Tòa Thánh và thành lập Anh giáo trong năm 1534. Chuyến viếng thăm của Giáo hoàng Benedict không được hâm mộ như vị tiền nhiệm là Giáo hoàng John Paul 2 vào năm 1982.

Vòng Đàm Phán Hòa Bình Thứ 2 Giữa Do Thái Và Palestine

Ngoại trưởng Hoa Kỳ Hillary Clinton đã rời Do Thái và các phần đất của Palestine sau vòng thứ nhì của các cuộc thương thuyết hòa bình trực tiếp. Từ thị trấn Ramallah trong vùng Tây ngạn sông Jordan, bà Clinton đã gặp Tổng thống Palestine Mahmoud Abbas tại bàn doanh của chính quyền Palestine ở Ramallah. Chưa có thông cáo và

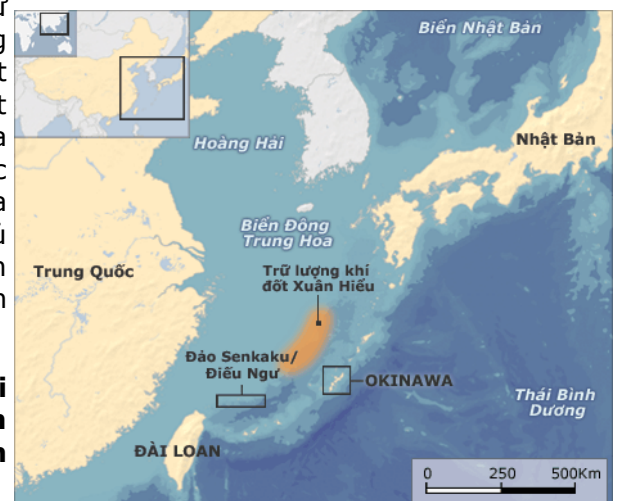
chi tiết về tiến bộ có thể đã đạt được sau hai ngày thương thuyết giữa hai bên, nhưng ông Abbas đã tỏ ý lạc quan trong các nhận định khi ông bắt đầu cuộc họp với bà Clinton.

Ông Abbas nói mọi người đều biết rằng không có lựa chọn nào khác hơn là thương thuyết cho hòa bình. Ông đã cảm ơn chính quyền Obama về cam kết điều giải một thỏa thuận hòa bình. Bà Clinton tuyên bố Hoa Kỳ sẽ đẩy mạnh các nỗ lực đem lại một thỏa thuận và cho biết Hoa Kỳ dưới sự lãnh đạo của Tổng thống Obama có cam kết và quyết tâm tận lực hướng tới một thỏa thuận hòa bình qua các cuộc thương nghị trực tiếp dẫn tới một quốc gia Palestine độc lập, có chủ quyền thực hiện nguyện vọng của nhân dân Palestine.

Báo Nhật Kêu Gọi Phải Buộc Trung Quốc Đàm Phán Đa Phương Về Biển Đông

Các hành động của Trung Quốc phô trương sức mạnh để khẳng định chủ quyền tại Biển Đông đã làm tình hình căng thẳng và gây lo ngại nơi các láng giềng, trong đó có Nhật Bản. Trong một bài báo đăng trên tờ Yomiuri Shimbun là một trong những tờ báo lớn nhất nước Nhật, đã kêu gọi các nước có quan ngại hợp tác với nhau để buộc Trung Quốc ngồi vào bàn hội nghị đa phương nhằm giảm căng thẳng tại Biển Đông.

Ngoài ra, sự kiện vừa xảy ra cách đây vài ngày liên cũng liên quan đến vấn đề này khi lực lượng an ninh Nhật Bản bắt giam một thuyền trưởng của Trung Quốc. Viên thuyền trưởng chĩa chiếc ngư thuyền đung vào 2 chiếc tàu tuần dương của lực lượng phòng vệ duyên hải Nhật Bản gần những hòn đảo tranh chấp chủ quyền trong vùng biển Đông đã bị mang về hòn đảo Iahigaki để thẩm vấn. Sự việc xảy ra gần những hòn đảo nhỏ mà người Nhật Bản gọi là Senkaku, còn người Trung hoa họ là Điếu Ngư, từng được Tokyo, Bắc Kinh và cả Đài Loan nhận chủ quyền. Bà Khương Du, phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Trung Quốc nói việc tranh chấp chủ quyền lãnh thổ là vấn đề rất nhạy cảm, nếu hành xử không đúng cách có thể sẽ gây

tổn thương trầm trọng trong mối liên hệ Trung-Nhật.

Nam Dương, Việt Nam, Trung Quốc Vi Phạm Tác Quyền Nghiêm Trọng Nhất Á Châu

Trong một phúc trình công bố hôm cuối tháng 8, Văn phòng Tham vấn về các Rủi ro Chính trị và Kinh tế, gọi tắt là PERC trụ sở tại Hồng Kông đã nêu tên Nam Dương là nước tệ hại nhất trong vấn đề sao chép trái phép, vi phạm bản quyền

tác giả. Tiếp theo sau là Việt Nam và thứ ba là Trung Quốc. Tuy nhiên cũng theo bản báo cáo này, dù Trung Quốc chỉ đứng thứ ba nhưng tình hình tại nước này đáng quan ngại hơn cả.

Lý do là vì nền kinh tế Trung Quốc có quy mô quá lớn, và tại nước này có các công ty lớn có khả năng sử dụng các công nghệ ngoại quốc mà họ vi phạm bản quyền để cạnh tranh trên thị trường nước ngoài.

Bà Gillard Tái Đắc Cử Thủ Tướng Úc Đại Lợi

Sau 3 tuần lễ căng thẳng, cuối cùng đảng Lao động đã được sự hậu thuẫn của 2 trong số 3 dân

biểu độc lập để thành lập chính quyền thiểu số. Quyết định của 2 dân biểu độc lập Robert Oakeshott và Tony Windsor đã khiến cho đảng đương quyền của bà Gillard chỉ hơn liên minh đối lập có 1 phiếu duy nhất. Kevin Rudd, người bị bà hất ra khỏi chức lãnh đạo đảng Lao Động hai tháng trước khi bầu cử, nay được bổ nhiệm làm tân ngoại trưởng Úc. Cựu ngoại trưởng Stephen Smith nay giữ bộ trưởng quốc phòng. Bà Penny Wong, cựu bộ trưởng biến đổi khí hậu dưới thời ông Rudd, trở thành bộ trưởng tài chính. Phụ tá của bà Gillard's, ông Wayne Swan, vẫn nắm giữ ngân khố.

33 Người Thợ Mỏ Còn Bị Kẹt Dưới Hàm Sâu Tại Chile

Các chuyên gia đã phải tận dụng đến ba phương án trong chương trình giải cứu các thợ mỏ bị kẹt trong hầm, dự tính có thể kéo dài vài tháng mới có thể khoan xuống 700 thước. Đây sẽ là giải pháp

được cho là chắc ăn và mau lẹ nhất để có thể đạt được mục tiêu phải giải thoát đám thợ mỏ bị kẹt ở dưới đất ra trước lễ Giáng sinh, hoặc là sớm hơn theo dự đoán là trong khoảng một tháng rưỡi trở lại. Trong khoảng thời gian khắc khoải chờ đợi, thân nhân của 33 thợ mỏ lâm nạn đã phải tìm cách liên lạc và khích lệ tinh thần họ bằng cách viết thư nhắn tin, hoặc lần lượt thu xếp để được quan thoại trực tiếp với hệ thống viễn liên cáp quang tối tân của thời hiện đại.

Cựu Thủ Tướng Anh Tony Blair Ra Hồi Ký

Trong cuốn hồi ký được xuất bản đầu tháng 9 vừa qua, cựu Thủ tướng Anh Tony Blair đã miêu tả người kế nhiệm Gordon Brown là một người khó tính. Trong cuốn hồi ký *A Journey* có nghĩa là *Một chặng đường* mà ông đã phải mất 3 năm mới hoàn thành. Cựu Thủ tướng Tony Blair tiết lộ nhiều chi tiết về cuộc bầu cử của ông với tư cách là lãnh đạo Công đảng năm 1994 và Thủ tướng 3 năm sau đó, cái chết của Công nương Diana, các cuộc đàm phán hòa bình Bắc Ireland, cuộc chiến ở Bosnia, Kosovo và Afghanistan, cũng như cuộc chiến chống khủng bố. Ông cũng khẳng định lật đổ Saddam Hussein là quyết định đúng đắn mặc dù hậu

quả của việc lật đổ cũng là rất lớn.

Trong cuốn sách ông Blair còn tiết lộ ông uống rượu whisky, grin và rượu vang hàng đêm. Tháng trước, cựu Thủ tướng Anh Blair cho biết ông sẽ chuyển 4 triệu bảng Anh tiền trả trước cho cuốn sách của ông cùng với toàn bộ tiền nhuận bút cho quỹ từ thiện Hoàng gia để giúp xây một trung tâm thể thao cho các binh sĩ bị thương.

Kim Chánh Nhật Viếng Thăm Trung Quốc

Nhiều người tin rằng chuyến viếng thăm vào hạ tuần tháng 8 vừa qua của Kim Chánh Nhật là để vận động Trung Quốc hậu thuẫn cho kế hoạch truyền ngôi tại vương quốc Cộng sản duy nhất trên thế giới này. Cả hai nước không tuyên bố chính thức trước chuyến đi nhưng các chuyên gia cho rằng hai nước Cộng sản anh em này xưa nay vẫn hay thì thầm với nhau trong những vấn đề ngoại giao. Các phân tích gia cho rằng sức khỏe của Kim Chánh Nhật đã bị suy yếu nên vội vã vận động trao quyền cho con trai út Kim Chánh Văn.

PHÍA TRƯỚC tổng hợp

Đón xem *PHÍA TRƯỚC*
số 39

GIAO THÔNG

Vấn đề nan giải

–sẽ phát hành vào trung tuần tháng 10–

